

"אהבת עולם" זמירון לשבת

בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים,

ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ,

מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול,

כמו שאמר דוד "צמאה נפשי, לאלוהים לאל חי"

(רמב"ם)

"אהבת עולם"
זמירון לשבת

קבלת שבת וטקס הדלקת נרות
קידושים, זמירות ושירי ארץ ישראל
להרחבת הנפש בשבת ולאהבת הבריאה

הוצאת טבע עברי

על טבע עברי

טבע עברי היא עמותה המקדמת אחריות סביבתית-יהודית בישראל.
טבע עברי הינה עמותה המורכבת מדתיים וחילונים,
פעילי סביבה ואנשי רוח ומעש,
ששמו לעצמם למטרה לקדם אחריות סביבתית-יהודית בישראל.

שאיפתנו היא להרחיב את זהותנו כיהודים החיים בישראל,
כך שתכלול גם את מחויבותנו לאורח חיים בר-קיימא.

אנו שואפים שהעשייה הסביבתית תהפוך מחוברת יותר
להווי החיים הישראלי והיהודי בארץ,
ושהעשייה היהודית תהפוך לסביבתית יותר.

מטרה זו משתלבת בראייתנו את המשבר הסביבתי
כמשבר עולמי הנובע מההתנהלות אנושית,
ואת הפתרון לו ככזה הכולל לקחת אחריות מקומית,
מתוך תרבותנו ומורשתנו.

לפרטים ולהצטרפות לרשימת התפוצה שלנו :

www.tevaivri.org.il

0523754506/7

info@tevaivri.org.il

תוכן הענינים

ערב שבת

- 5 – שיר השירים
- 10 – קבלת שבת
- 17 – הדלקת נרות

סדר ליל שבת

- 19 – קידוש ליל שבת
- 20 – זמירות ליל שבת
- 23 – שירים וקטעים המרחיבים את הנפש

יום השבת

- 27 – קידוש
- 28 – שירים וזמירות לשבת

סדר סעודה שלישית

- 31 – שירי סעודה שלישית
- 36 – עוד שירים ישראלים

הבדלה – 42

- 44 – ברכת המזון (ע"מ)
- 45 – ברכת המזון (אשכנז)

סיפור לשבת – 46

מנהג קהילות הספרדים לקרוא את שיר השירים לפני קבלת שבת:

שיר השירים

א א שיר השירים אשר לשלמה. ב ישקני מנשיקות פיהו כי טובים הדין מיין.
ג לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על-בן עלמות אהבונך. ד משכני אחרין נרוצה
הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה דרך מיין מישרים אהבונך.
ה שחורה אני ונאווה בנות ירושלים באהלי קדר כיריעות שלמה. ו אל-תראוני שאני
שחרחרת ששזפתני השמש בני אמי נחרו-בי שמני נטרה את-הכרמים פרמי שלי לא
נטרתי. ז הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרנים שלמה אהיה בעטיה
על עדרי חבריך. ח אם-לא תדעי לך היפה בנשים צאי-לך בעקבי הצאן ורעי את-
גדיתיך על משכנות הרעים. ט לססתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי. י נאוו לחייך
בתרים צוארך בחרוזים. יא תורי זהב נעשה-לך עם נקודות הכסף. יב עד-שהמלך
במסבו נרדי נתן ריחו. יג צרור המר דודי לי בין שדי ילין. יד אשכל הכפר דודי לי
בכרמי עין גדי. טו הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים. טז הנך יפה דודי אף נעים אף-
ערשנו רעננה. יז קרות בתינו ארוזים רהיטנו ברותים. ❁

ב א אני חבצלת השרון שושנת העמקים. ב בשושנה בין החוחים בן רעיתי בין
הבנות. ג כתפוח בעצי היער בן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק
לחכי. ד הביאני אל-בית היין ודגלו עלי אהבה. ה סמכוני באשישות רפדוני
בתפוחים כי-חולת אהבה אני. ו שמאו תחת לראשי וימינו תחבקני. ז השבעתי
אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם-תעירו ואם-תעוררו את-האהבה
עד שתחפץ. ח קול דודי הנה-זה בא מדלג על-ההרים מקפץ על-הגבעות. ט דומה
דודי לצבי או לעפר האילים הנה-זה עומד אחר בתלנו משגיח מן-החלונות מציץ מן-
החרצים. י ענה דודי ואמר לי קומי לך רעיתי יפתי ולכי-לך. יא כי-הנה הסתו עבר
הגשם חלף הלך לו. יב הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו.
יג התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח קומי לך רעיתי יפתי ולכי-לך. יד יונתי
בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את-מראיך השמיעני את-קולך כי-קולך ערב
ומראיך נאוה. טו אהוו-לנו שעלים שעלים קטנים מחבלים כרמים וכרמינו סמדר.
טז דודי לי ואני לו הרעה בשושנים. יז עד שיפוח היום ונסו הצללים סב דמה-לך דודי
לצבי או לעפר האילים על-הרי בתר. ❁

ג א על-משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתי.
ב אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים וברחבות אבקשה את שאהבה נפשי בקשתי
ולא מצאתי. ג מצאוני השמרים הסבבים בעיר את שאהבה נפשי ראיתם.
ד כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתי ולא ארפנו עד-
שהביאתי אל-בית אמי ואל-חדר הורתי. ה השבעתי אתכם בנות ירושלים
בצבאות או באילות השדה אם-תעירו ואם-תעוררו את-האהבה עד שתחפץ.
ו מי זאת עלה מן-המדבר בתימרות עשן מקטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל.
ז הנה מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל. ח בלם אחזי חרב
מלמדי מלחמה איש חרבו על-ירכו מפחד בלילות. ט אפריון עשה לו המלך
שלמה מעצי הלבנון. י עמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרכבו ארגמן תוכו רצוף
אהבה מבנות ירושלים. יא צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה-
לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו. ❁

ד א הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים מבעד לצמתך שערך כעדר העזים שגלשו
מהר גלעד. ב שניך כעדר הקצובות שעלו מן-הרחצה שבלם מתאימות ושבלה
אין בהם. ג כחוט השני שפתותיך ומדברך נאנה כפלח הרמון רקתך מבעד
לצמתך. ד כמגדל דויד צוארך בנוי לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שליטי
הגברים. ה שני שדיך בשני עפרים תאומי צביה הרועים בשושנים. ו עד שיפוח
היום ונסו הצללים אלך לי אל-הר המור ואל-גבעת הלבונה. ז בלך יפה רעיתי
ומום אין בך. ח אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש
שניר וחרמון ממענות אריות מהררי גמרים. ט לבבתני אחתי כלה לבבתני באחד
(באחת) מעיניך באחד ענק מצורגך. י מה-יפו דדיך אחתי כלה מה-טבו דדיך
מיין וריח שמניך מכל-בשמים. יא נפת תטפנה שפתותיך כלה רבש וחלב תחת
לשונך וריח שלמתיך כריח לבנון. יב גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום.
יג שלחך פרדס רמונים עם פרי מגדים כפרים עם-נרדים. יד נרד וכרכם קנה
וקנמון עם כל-עצי לבונה מר ואהלות עם כל-ראשי בשמים. טו מעין גנים באר
מים חיים ונזלים מן-לבנון. טז עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא
דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. ❁

ה א באתי לגני אחתי כלה אריתי מורי עם-בשמי אכלתי יערי עם-דבשי שתיתי
 ייני עם-חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים. ב אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק
 פתחי-לי אחתי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא-טל קנעותי רסיסי לילה.
 ג פשטתי את-בתנתי איככה אלבשנה רחצתי את-רגלי איככה אטנפם. ד דודי
 שלח ידו מן-החר ומעי המו עליו. ה קמתי אני לפתח לדודי וידי נטפו-מור
 ואצבעתי מור עבר על כפות המנעול. ו פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי
 יצאה בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני. ז מצאני השמרים
 הסבבים בעיר הכוני פצעוני נשאו את-רדידי מעלי שמרי החמות. ח השבעתי
 אתכם בנות ירושלים אם-תמצאו את-דודי מה-תגידו לו שחולת אהבה אני. ט
 מה-הדרך מדוד היפה בנשים מה-הדרך מדוד שככה השבעתנו. י דודי צח ואדום
 דגול מרכבה. יא ראשו כתרם פז קנעותיו תלתלים שחרות בעורב. יב עיניו כיונים
 על-אפיקי מים רחצות בחלב ישבות על-מלאת. יג לחיו בערוגת הבשם מגדלות
 מרקחים שפתותיו שושנים נטפות מור עבר. יד ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש
 מעיו עשת שן מעלפת ספירים. טו שוקיו עמודי שש מיסדים על-אדני-פז מראהו
 כלבנון בחור בארזים. טז חכו ממתקים וכלו מחמדים זה דודי וזה רעי בנות
 ירושלים.

ו א אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך. ב דודי ירד לגנו
 לערוגת הבשם לרעות בגנים וללקט שושנים. ג אני לדודי ודודי לי הרעה
 בשושנים. וסו ד יפה את רעיתי בתרצה נאנה כירושלים אימה בנדגלות. ה הסבי
 עיניך מנגדי שהם הרהיבני שערך בעדר העזים שגלשו מן-הגלעד. ו שניך בעדר
 הרחלים שעלו מן-הרחצה שכלם מתאימות ושכלה אין בהם. ז בפלח הרמון
 רקתך מבעד לצמתך. ח ששים המה מלכות ושמנים פילגשים ועלמות אין מספר.
 ט אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדתה ראוה בנות ויאשרוה
 מלכות ופילגשים ויהללוה. י מי-זאת הנשקפה כמו-שחר יפה כלבנה ברה
 בחמה אימה בנדגלות. יא אל-גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל לראות
 הפרחה הגפן הנצו הרמנים. יב לא ידעתי נפשי שמתני מרכבות עמי נדיב.

ז א שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה-בך מה-תחזו בשולמית במחלת
המחנים. ב מה-יפו פעמיך בנעלים בת-נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי
אמן. ג שררך אגן הסהר אל-יחסר המזג בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים.
ד שני שדיך כשני עפרים תאמי צביה. ה צוארך כמגדל השן עיניך ברכות
בחשבון על-שער בת-רבים אפך כמגדל הלכונן צופה פני דמשק. ו ראשך עליך
ככרמל ודלת ראשך בארגמן מלך אסור ברהטים. ז מה-יפית ומה-נעמת אהבה
בתענוגים. ח זאת קומתך דמתה לתמר ושדיך לאשכולות. ט אמרתי אעלה
בתמר אחזה בסנסניו ויהיו-נא שדיך באשכולות הגפן וריח אפך כתפוחים. י וחפך
כיון השוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים. יא אני לדודי ועלי תשוקתו.
יב לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים. יג נשכימה לכרמים נראה אם-פרחה
הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את-דדי לך. יד הדודאים נתנו-ריח
ועל-פתחינו כל-מגדים חדשים גם-ישנים דודי צפנתי לך. ●

ח א מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך גם לא-יבוו לי.
ב אנהגך אביאך אל-בית אמי תלמדני אשקך מיין הרקח מעסים רמני. ג שמאו
תחת ראשי וימינו תחבקני. ד השבעתי אתכם בנות ירושלים מה-תעירו ומה-
תעדרו את-האהבה עד שתחפץ. ה מי זאת עלה מן-המדבר מתרפקת על-דודה
תחת התפוח עוררתניך שמה חבלתך אמך שמה חבלה ילדתך. ו שימני בחותם
על-לבך בחותם על-זרועך כי-עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי
אש שלהבתיה. ז מים רבים לא יוכלו לכבות את-האהבה ונהרות לא ישטפוה
אם-יתן איש את-כל-הון ביתו באהבה בוו יבוו לו. ח אחות לנו קטנה ושדים אין
לה מה-נעשה לאחתנו ביום שידבר-בה. ט אם-חומה היא נבנה עליה טירת כסף
ואם-דלת היא נצור עליה לוח ארז. י אני חומה ושדי כמגדלות אז הייתי בעיניו
כמוצאת שלום.

יא כרם היה לשלמה בבצל המון נתן את-הכרם לנטרים איש יבא בפריו אלף כסף.
יב כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנטרים את-פריו. יג היושבת בגנים
חברים מקשיבים לקולך השמיעני. יד ברח דודי ודמה-לך לצבי או לעפר האילים
על הרי בשמים. ●

קבלת שבת במזמור ובשיר

מסופר על האר"י ותלמידיו כי מדי ערב שבת היו מתעטפים בבגדי לבן ויוצאים אל מחוץ לעיר, אל מרחבי השדות, על מנת לקבל את פני שבת המלכה. קבלת השבת נעשתה בשירה ובריקודים תוך כדי אמירת מזמורי תהלים ופיוטים, המהללים את מלכות ה' ומשתפים את הבריאה כולה בשמחה על כניסת השבת.

כיום, התפשטה קבלת השבת אל כלל ישראל והיא נאמרת בבית הכנסת, אם כי ישנם יחידים וקהילות הבוחרים מעת לעת להקדים ולקיים את קבלת השבת בטבע בשיר ובניגון, תוך הוספת קטעי שירה והקראה בעלי נופך אישי או רוחני.

יש שעה שהאור / רחל חלפי

יש שעה שהכל יושב בתוך האור
כמו אבן חן בתוך עדי זהב
אפשר לחפון אור כזה
אפשר לאכול אור כזה
אפשר לגמוע אור כזה
אפשר לנוע בו לאורך ולרוחב
אפשר לשקול אותו בזהב
מלא.

שבת המלכה / ח.ג. ביאליק

החמה מראש האילנות נסתלקה –
באו ונצא לקראת שבת המלכה.
הנה היא יורדת הקדושה, הברוכה,
ועמה מלאכים צבא שלום ומנוחה.
באי, באי, המלכה!
באי, באי, המלכה!
שלום עליכם, מלאכי השלום!

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד

ידיד נפש

ר' אלעזר אזכרי צפת מאה 16

ידיד נפש אב הרחמן. משוך עבדך אל רצונך. ירוץ
עבדך כמו איל. ישתחנה מול הדרך. כי יערב לו
ידידותך. מנופת צוף וכל טעם:
ה דור נאה זיו העולם. נפשי חולת אהבתך. אגא
אל נא רפא נא לה. בהראות לה נעם ו יוך. אז
תתחזק ותתרפא. והיתה לה שמחת עולם:
ו תיק יתמו רחמיך. וחוסה נא על בן אהובך. כי זה
במה נכסוף נכסף. לראות בתפארת ערך. אגא אלי
מ ח מ ד לבי. חוסה נא ואל התעלם:
ה גלה נא ופרוש חביב עלי. את סבת שלומך.
תאיר ארץ מכבודך. נגילה ונשמחה בך. מנהר
אהוב כי בא מועד. ונחננו בימי עולם:

ברוך בואך, שבת,

בואך ברוך,

הביאי נא עטך את המרגוע, את השלוח,
שלאחר שבוע רב פנים של המולת עטל,
את החלל, שבתוכו אפשר לרקום
אינסוף של חלומות, ביחד ולבד,
את שעת הנחילות שבה נוכל
לשמוע את פעימות לבו של הזולת.
שבת, ברוך בואך,
ברוך בואך, ברוך נרך.

(ברכה מקיבוץ משטרות, מתוך: מעין הברכות, הוצאת שיטים מכון התגים הקיבוצי)

הריני מקבל עלי את מצוות הבורא: ואהבת לרעך כמוך

פרקי התהלים שנבחרו לקבלת שבת מתארים את מלכותו השלמה של הקב"ה על השמים, האדם, החי, הדומם, ואיתני-הטבע. בחגיגות, בהוד והודר, בשיר ושבח מכינים אותנו ליום השבת הנכנס שהוא בבחינת בבואה מצומצמת ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

שעה זאת של דמדומים, של מעבר מששת ימי החולין והמעשה ליום השבת שהוא התעלות של קדושה ורוחניות לאדם, זאת השעה שבה נפש האדם מחפשת את מקורה ופתוחה לקבל על עצמה את הנשמה היתירה.

אלו פיננו מלא שירה בים,
ולשוננו רנה בהמון גליו,
ושפתו מינו שבח כמרחבי רקיע,
ועינינו מאירות כשמש וכירח,
ונדינו פרושות כנשכי שמים,
נרגלינו קלות כאילות -
אין אנחנו מספיקים להודות לך,
ה' אלהינו נאהי אבותינו
(מתוך שחרית לשבת)

שירו לה' שיר חדש. שירו לה' כל הארץ:
שירו לה' ברכו שמו. בשרו מיום ליום ישועתו:
ספרו בגוים כבודו. בכל העמים נפלאותיו:
כי גדול ה' ומהלל מאד. נורא הוא על כל אלהים:
כי כל אלהי העמים אלילים. וה' שמים עשה:
הוד והדר לפניו. עז ותפארת במקדשו:
הבו לה' משפחות עמים. הבו לה' כבוד ועז:
הבו לה' כבוד שמו. שאו מנחה ובואו לחצרותיו:
השתחוו לה' בהדרת קדש. חילו מפניו כל הארץ:
אמרו בגוים ה' מלך. אף תבון תכל כל תמוט.
דין עמים במישרים:
ישמחו השמים ותגל הארץ. ירעם הים ומלאו:
יעלו שדי וכל אשר בו. אז ירננו כל עצי יער:
לפני ה' כי בא פי בא לשפט הארץ.
ישפט תכל בצדק ועמים באמונתו:

(תהלים צ"ז)

לכו נרננה לה' גריעה לצור ישענו:
נקדמה פניו בתודה. בזמרות גריע לו:
כי אל גדול ה'. ומלך גדול על כל אלהים:
אשר בידו מחקרי ארץ. ותועפות הרים לו:
אשר לו הים והוא עשהו. ויבשת ידיו יצרו:
באו נשתחנה ונברעה. נברכה לפני ה' עשנו:
כי הוא אלהינו. נאנחנו עם מקרעיתו וצאן ידו.
היום אם בקלו תשמעו:
אל תקשו לבבכם כמריבה. כיום מסה במדבר:
אשר נסונוי אבותיכם. בחנוני גם ראו פעלי:
ארבעים שנה אקוט ברור. ואמר עם תעי לבב הם.
והם לא ידעו דרכי:
אשר נשבעתי באפי. אם יבאון אל מנוחתו:

(תהלים צ"ח)

ה' מלך תגל הארץ. ישמחו איים רבים:
 ענן וערפל סביביו. צדק ומשפט מכון כסאו:
 אש לפניו תלך. ותלהט סביב צריה:
 האירו ברקיו תכל. ראתה ותחל הארץ:
 הרים בדונג נמסו מלפני ה'. מלפני אדון כל הארץ:
 הגידו השמים צדקו. וראו כל העמים כבודו:
 יבשו כל עבדי פסל המתהילים באלילים.
 השתחוו לו כל אלהים:
 שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה.
 למען משפטך ה':
 כי אתה ה' עליון על כל הארץ.
 מאד נעליה על כל אלהים:
 אהבי ה' שגאו רע.
 שמר נפשות חסידיו מיד רשעים וצילם:
 אור זרע לצדיק. ולישרי לב שמחה:
 שמחו צדיקים ביהוה. והודו לזכר קדשו:
 (תהלים צ"ו)

ה' מלך ירגזו עמים. ישב ברובים תנוט הארץ:
 ה' בציון גדול. ורם הוא על כל העמים:
 יודו שמך גדול ונורא. קדוש הוא:
 ועו מלך משפט אהב. אתה כוננת מישרים.
 משפט וצדקה ביצקב אתה עשית:
 רוממו ה' אלהינו והשתחוו להדם רגליו. קדוש הוא:
 משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו.
 קראים אל ה' והוא יענם:
 בעמוד ענן ידבר אליהם. שמרו עדותיו נחק נתן למו:
 ה' אלהינו אתה עניתם. אל נשא היות להם.
 ונקם על עלילותם:
 רוממו ה' אלהינו והשתחוו להר קדשו.
 כי קדוש ה' אלהינו:
 (תהלים צ"ט)

מזמור, שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה.
 הושיעה לו ימינו ורוצ קדשו:
 הודיע ה' ישועתו. לעיני הגוים גלה צדקתו:
 זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל.
 ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו:
 הריעו לה' כל הארץ. פצחו ורננו וזמרו:
 זמרו לה' בכנור. בכנור וקול זמרה:
 בחצצרות וקול שופר. הריעו לפני המלך ה':
 ירעם הים ומלאו. תבל וישבי בה:
 נהרות ומחאו כף. יחד הרים ורננו:
 לפני ה' כי בא לשפט הארץ.
 ישפט תבל בצדק ועמים במישרים:
 (תהלים צ"ח)

מזמור לרוד הבו לה' בני אלים:
 הבו לה' כבוד ועו:
 הבו לה' כבוד שמו. השתחוו לה' בהדרת קדש:
 קול ה' על המים. אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים:
 קול ה' בכח:
 קול ה' בהדר:
 קול ה' שבר ארזים. וישבר ה' את ארזי הלבנון:
 וירקידם כמו עגל. לבנון ושקיון כמו בן ראמים:
 קול ה' חצב להבות אש:
 קול ה' יחיל מדבר. יחיל ה' מדבר קדש:
 קול ה' יחולל אילות. ויחשף יערות. ובהיכלו בלו אמר
 כבו ה':
 ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם:
 ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:
 (תהלים כ"ט)

אנא בכח גדלת ימינך. תתיר צרורה:
 קבל רנת עמך. שגבנו טהרנו נורא:
 נא גבור. דוקשי וחודך. כבבת שמרם:
 ברכם טהרם. רחמי צדקתך. תמיד גמלם:
 חסין קדוש. ברוב טובך. גהל צדקתך:
 יחיד גאה. לעמך פנה. זוכרי קדשתך:
 שונעתנו קבל. ושמע צעקתנו. יודע תעלמות:
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

לכה דודי

(ר' שלמה אלסקיץ, צפת, המאה ה־ט"ז)

לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
שמור וזכור בדבור אחר. השמיענו אל המיחד.
ה' אחר ושמו אחר. לשם ולתפארת ולתהלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
לקראת שבת לכו ונלכה. כי היא מקור הברכה.
מראש מקדם נסוכה. סוף מעשה במחשבה תחלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
מקדש מלך עיר מלוכה. קומי צאי מתוך ההפכה.
רב לך שבת בעמק הבקא. והוא יחמול עליך חמלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
התנערי מעפר קומי. לבשי בגדי תפארתך עמי.
על יד בן ישי בית הלחמי. קרבה אל נפשי גאלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.

התעוררי התעוררי. פי כא אורך קומי אורי.
עורי עורי שיר דברי. כבוד ה' עליך נגלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
לא תבושי ולא תכלמי. מה תשתוחחי ומה תחמי.
כך יחסו עניי עמי. ונבנתה עיר על תלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
והיו למשסה שאסיר. ורחקו כל מבלעיך.
ישיש עליך אלהיך. במשוח חתן על כלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
ימין ושמאל תפרוצי. נאת ה' תעריצי.
על יד איש בן פרצי. ונשמחה ונגילה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה.
בואי בשלום עטרת בעלה. גם בשמחה ובצלה.
תוך אמוני עם סגלה. בואי כלה. בואי כלה.
לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה:

מזמור שיר ליום השבת

טוב להרות לה' ולומר לשמך עליון
להגיד בבקר חסדך נאמונתך בלילות
עלי-עשור ועלי-נבל עלי הגיון בכנור
כי שמחתני ה' בפעלך במעשי ידך ארנן
מה-גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבתך
איש-בער לא ידע וכסיל-לא יבין את זאת
בפרח רשעים כמו עשב ויצו כל-פעלי און להשמדם עדי-עד
ונאתה מרום לעלם ה'
כי הגה איביך ה' פי-הנה איביך יאבדו ותפרדו כל-פעלי און
ותרם כראים קרני בלתי בשמן רענן
ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אוני
צדיק כחמר יפרח כארו בלבנון ישגה
שתולים בבית ה' בחצרות אלהינו יפריחו
עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו
להגיד פי ישר ה' צורי ולא-עלתה (עולתה) בו (תהלים צ"ב)

ה' מלך גאות לבש -
לבש ה' עו התאור -
אף תכון תבל כל תמוט.
נכון כסאך מאז -
מעולם אתה.
נשאו נהרות ה' -
נשאו נהרות קולם -
ישאו נהרות דקים.
מקלות מים רבים -
אדירים משברי ים -
אדיר במרום ה'.
עדתיך נאמנו מאד -
לביתך נאנה קדש -
ה' לארך ימים.

(תהלים צ"ג)

אחלה עולם

ג'רסה עברית: מאור כהן ועלי מוהר

כשאני רואה בחלוני
עץ שמוריק לך וגם לי
אני שר לעצמי, איזה אחלה עולם

השמיים כחולים, ענן הוא לבן
והבוקר בהיר ובלילה אשן
ואחלום לעצמי, איזה אחלה עולם

וכל צבעי הקשת, יפים וחדשים
פרוסים אחרי הגשם על פני האנשים
והיום כה יפה, וקל לי כל כך
לומר שאני אוהב אותך

והנה תינוקות בוכים במיטה
מה שהם ילמדו לעולם לא אדע
אז אני שר לעצמי, איזה אחלה עולם

וכל צבעי הקשת, יפים וחדשים
פרוסים אחרי הגשם על פני האנשים
והיום כה יפה, וקל לי כל כך
לומר שאני אוהב אותך

השמיים כחולים, ענן הוא לבן
והבוקר בהיר, ובלילה אשן
ואחלום לעצמי, איזה אחלה עולם
אני שר לעצמי, איזה אחלה עולם

ציפור שניה

מילים: נתן זך
לחן: מישה סגל

ראיתי ציפור רבת יופי
הציפור ראתה אותי
ציפור רבת יופי כזאת לא אראה עוד
עד יום מותי

עבר אותי אז רטט של שמש
אמרתי מילים של שלום
מילים שאמרתי אמש
לא אומר עוד היום

אנחנו לא צריכים

מילים: אבי קורן
לחן: שלמה אימברמן

כבר יבשו עינינו מדמעות,
ופינו כבר נותר אילם מקול.
מה עוד נבקש, אמור מה עוד?
כמעט ביקשנו לנו את הכל.

את הגשם תן רק בעיתו,
ובאביב פזר לנו פרחים,
ותן שיחזור שוב לביתו,
יותר מזה אנחנו לא צריכים.

כבר כאבנו אלף צלקות,
עמוק בפנים הסתרנו אנחה.
כבר יבשו עינינו מלבכות -
אמור שכבר עמדנו במבחן.

את הגשם תן רק בעיתו,
ובאביב פזר לנו פרחים,
ותן לה להיות שנית איתו -
יותר מזה אנחנו לא צריכים.

כבר כיסינו תל ועוד אחד,
טמנו את ליבנו בין ברושים.
עוד מעט תפרוץ האנחה -
קבל זאת כתפילה מאוד אישית.

את הגשם תן רק בעיתו,
ובאביב פזר לנו פרחים,
ותן לנו לשוב ולראותו -
יותר מזה אנחנו לא צריכים.

ירדה השבת
מילים: יהושע רבינוב
לחן: דוד זהבי

ירדה השבת אל בקעת גינוסר
ונחוח עתיק בשוליה
ויעמדו מסביב הררים שושבינים
לשאת אדרתה הזוהבת
תעלינה יונים מכנרת הים
קבל את רוחה הלוהבת.
נשקה השבת לראשו של הברוש
לאזוב שבסלע נשקה
ויהי הדרדר לשרביט של מלכות
על רמות דממה מרוגגת
ימשוך אז התור בקולו המתוק
חמדת כיסופין מעודנת.
הרטיטה שבת בחינה הגנוז
עיני חלונות מכל עבר
ותצאנה בנות אל הערב זמר
זמירות בערגה מצלצלת
והיתה העדנה בבקעת גינוסר
לנשמת עבריות נאצלת.

בוא בשלום
מילים: רחל שפירא
לחן: נורית הירש

ציפורי הצפון כבר הגיעו
מתערבל האבק בגבעות
אחותינו הרוח עברה בדרכים
ואנחנו צמאים לאות.
בוא בשלום החורשה מזכירה
בטרם חלקה אחרונה תזרע
ובטרם יוגף חלון
אנא שוב אלינו בשלום.
בוא בשלום נפתחות חצרות
ערכנו שולחן והדלקנו נרות
ובטרם יושר מזמור
נחכה לך שתחזור.
מתרפק האזוב על האבן
כתינוק על אימו היחידה
אחותינו הרוח עברה בשדות
והגשם בכף ידה.
בוא בשלום החורשה מזכירה...
כוכבים ישבצו את האופק
הירח ישלים מחסורו
אחותנו תפגוש בטלה האובד
בערגה תלטף צמרו
בוא בשלום החורשה מזכירה
בטרם חלקה אחרונה תזרע
ובטרם יוגף חלון
אנא שוב אלינו בשלום.

סדר הדלקת נרות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו
להדליק נר של שבת

ברכת הילדים

יש הנוהגים לברך את הילדים כליל שבת

לבן אומרים

ישימך אהים כאפרים וכמנשה

לבת אומרים

ישימך אהים כשרה

רבקה רחל ולאה

יברכך יי וישמרך

יאר יי פניו איך ויחנך

ישא יי פניו איך

וישם לך שלום

ויאמר אלוהים: יהי אור, ויהי אור.

וירא אלוהים את האור כי טוב ויברל אלוהים בין האור ובין החושך.

ואור שברא הקדוש ברוך הוא ביום הראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו.

כיוון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בכני האדם וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד

וגנזו מהם... ויעש אלוהים את המאור הקטון לממשלת הלילה ואת הכוכבים, ויתן

אותם אלוהים ברקיע השמים, להבדיל בין האור לבין החושך. ולמה הבדיל? כדי

שתבקש נשמת האדם משעה זו להשיג את האור הגדול שנגנז.

והיכן נגנז האור? בליבותיהם של בני האדם.

ובעת שיכוונו ליבותיהם איש אל רעהו, יאיר מתוכם האור שוב.

בהדליקנו הנרות, ניחל לשבוע של צוותא, הקשבה ומאור פנים.

ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם, שציונו להדליק נרות של שבת.

(ברכה להדלקת הנרות, קבוצות בוסתן ושיח, ניר רובין, 2002)

להדליק נרות / זלדה

להדליק נרות בכל העולמות -

זוהי שבת.

להדליק נרות שבת

זוהי קפיצת נפש הרת נצורות

לים נהדר, שיש בה מסתורין

של אש השקיעה.

בהדליקי הנרות הפך

חדרי לנהר דינור,

באשדות ברקת שוקע לבי.

ערב שבת / אילן שיינפלד

יש סוג מס'ים של צלילות
לאירו של ערב שבת.

מין גל של כגש,
מין מוסיקה של תודה.

אור יורד על העולם
רה כמו הינומה.

ב'מים אחרים לא הייתי יודע
אפלו איך לקרא לה.

סגלתי לי גם את הזכות הזאת.
נדמה, אני עומד בתוך אשר.

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מְלֹאכֵי הַשְּׁלוֹם (הַשְּׁרֵת) מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמְלַךְ מְלֹכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בּוֹאֲכֶם לְשֵׁלוֹם מְלֹאכֵי הַשְּׁלוֹם (הַשְּׁרֵת) מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמְלַךְ מְלֹכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּרִכּוֹנֵי לְשֵׁלוֹם מְלֹאכֵי הַשְּׁלוֹם (הַשְּׁרֵת) מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמְלַךְ מְלֹכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

צֵאתְכֶם לְשֵׁלוֹם מְלֹאכֵי הַשְּׁלוֹם (הַשְּׁרֵת) מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמְלַךְ מְלֹכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּשִׁבְתְּכֶם לְשֵׁלוֹם מְלֹאכֵי הַשְּׁלוֹם מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמְלַךְ מְלֹכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד-עולם

אברהם יהושע השל: כל הרוצה ליכנס לקדושת היום חייב להניח תחילה את המולת החולין של מיקח וממכר סוּאן, לפרוק מעליו עול עמל שהוא רתום בו, להתרחק מן השאון הצורם של ששת ימי המעשה, מן העצבנות והכעס של הרדיפה אחר נכסים, ולחדול מן המעל שהוא מועל בכך שהוא מבזבז לריק את החיים, חייו שלו. הוא חייב להפרד מכל מלאכת ידיים וללמוד להבין ולדעת, שהעולם כבר נברא ויתקיים אף בלא עזרתו של האדם.

ששת הימים בשבוע אנו נאבקים עם העולם, מפיקים רווח מן האדמה. ביום השבת אנו מייחדים את דעתנו על זרע הנצח השתול בתוך נשמתנו. ידינו נתונות לעולם, ואילו נשמתנו שייכת לאדון העולם. ששת ימים בשבוע אנו מתבקשים למשול בעולם – וביום השביעי אנו משתדלים למשול בעצמנו.

קידוש ליל שבת

יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם:
ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבת ביום השביעי
מכל מלאכתו אשר עשה:
ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו. כי בו שבת מכל מלאכתו
אשר ברא אלהים לעשות:
סברי מרנן.
(ועונים - להיום)

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:
ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו, וישבת קדשו
באהבה וברצון הנחילנו, זכרון למעשה בראשית,
(נוסח עדות המזרח: תחלה למקראי קדש, זכר ליציאת מצרים.)
(נוסח אשכנז: כי הוא יום תחילה למקראי קודש, זכר ליציאת מצרים,
כי בנו בחרת ואותנו קידשת מכל העמים)
וישבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו:
ברוך אתה ה', מקדש השבת:

אהוד בנאי | יום כדור הארץ

מדברים עכשיו לא מעט על מצבו העגום של כדור הארץ ואני שומע. כולם אומרים: חייבים
בדחיפות לעשות משהו כמו: יום ללא מכוניות, יום ללא רכבות, יום ללא מטוסים, יום ללא
אוטובוסים ואופנועים, יום ללא עישון, יום ללא עשן, יום ללא מכוונות כביסה, יום ללא מיבשי
כביסה, יום ללא מדיחי כלים, יום ללא טלפונים, יום היסכון באנרגיה, יום ללא בישול, יום
ירוק, יום כחול, יום סגול, יום ללא תאונות, יום ללא עבודה, יום ללא לחץ, יום עגול.
ואני אומר:

יש לנו יום כזה מאז שאנחנו זוכרים את עצמנו כעם.
יש לנו יום כזה מאז ומתמיד. מאז שנברא העולם.
יש לנו את השבת, כן, שבת, רבותי, שבת!
שבת זה הרי היום הסוטאלי למען כדור הארץ.
זה טוב לאויר, זה טוב לאדמה, זה טוב לכביש, לים, למים, ולרוח לנשימה ולנשמה, זה זמן איכות
לסביבה, זמן איכות למשפחה, זמן איכות למנוחה...
"ויברך אוהים את היום השביעי ויקדש אותו"
כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אוהים לעשות"

מנוחה ושמחה

מנוחה ושמחה אור ליהודים
יום שבתון יום מחמדים.
שומריו וזוכריו המה מעידים.
כי לששה כל ברואים ועומדים:

שמי שמים ארץ וימים.
כל צבא מרום גבוהים ורקמים.
תנין ואדם וחית ראמים.
כי ביה ה' צור עולמים:

הוא אשר דבר לעם סגלתו.
שמור לקדשו מבאו ועד צאתו.
שבת קדש יום חמדתו.
כי בו שבת אל מכל מלאכתו:

במצות שבת אל יחליצך.
קום קרא אליו יחיש לאמצך.
נשמת כל חי וגם נעריצך.
אכול בשמחה כי כבד רצך:

במשנה לחם וקדוש רבה.
ברוב מטעמים ורוח נדיבה.
יזכו לרב טוב המתענגים בה.
בביאת גואל לחיי העולם הבא:

אתקינו סעודתא

אתקינו סעודתא דמהימנותא
שלמתא חדותא דמלכא קדישא:
אתקינו סעודתא דמלכא.
דא היא סעודתא דחקל תפוחין
קדישין
וער אנפין ועתיקא קדישא אתין
לסעדא בהדה:

תרגום:

הכינו סעודת האמונה השלימה
חדוות המלך הקדוש.
הכינו סעודת המלך. זו היא
סעודה של זעיר אנפין.
ועתיק יומין הקדוש ושדה
תפוחים קדושים וזעיר אנפין
באים לסעוד בה:.

הרב דוד הרטמן:

שקיעת השמש ביום ר' פותחת פרק זמן שבו פרחי השדה עומדים מול האדם כחברים
שווים ביקום. אסור לי לקטוף פרח או לנהוג בו כאוות נפשי. בכניסת השבת הפרח נהיה
עצמיות בפני עצמה, שיש לה זכות קיום ללא כל קשר לערך שלו עבורי, האדם. אני עומד
בדממה בפני הטבע כלפני חבר לבריאת האל, ולא כלפני חפץ שאוכל לשלוט בו, ואני
חייב להתמודד עם העובדה שאני אדם ולא אל. השבת מנסה לרפא את היהירות האנושית
של התרבות הטכנולוגית.

חפצֵיךְ אֲסוּרִים, וְגַם לְחֹשֶׁב חֲשׁוֹבוֹת.
הִרְהוּרִים מִתְרִים, וְלִשְׁדָּךְ הִבְנוֹת.
וְתִנוּק לְלִמְדוֹ סֵפֶר, לְמִנְצַח בְּנִינּוֹת.
וְלִהְיוֹת בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר, בְּכֹל פְּנוֹת וּמַחְנוֹת:
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

הַלוֹכֵךְ תִּהְיֶה בְּנַחַת, עוֹנֵג קָרָא לְשַׁבָּת.
וְהַשְּׂנֵה מִשְׁבַּחַת, כְּדַת נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת.
בְּכֵן נֶפֶשִׁי לְךָ עֲרָגָה, וְלִנְוַח בְּחַבַּת.
כְּשׁוֹשְׁנִים סוּגָה, בּוֹ יְנַחֵמוּ בֵּן וּבַת:
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

מַעֲיֵן עוֹלָם הִבָּא, יוֹם שַׁבָּת מְנוּחָה.
כֹּל הַמִּתְעַנֵּגִים בָּהּ, יִזְכּוּ לְרוֹב שְׂמֵחָה.
מַחְבְּלֵי מְשִׁיחַ, יִצְלוּ לְרוּחָה.
פְּדוּתֵינוּ תִצְמִיחַ, וְנָס יְגוֹן וְאֲנָחָה:
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

מַה יְדִירוֹת מְנוּחָתְךָ, אֶת שַׁבָּת הַמַּלְכָּה.
בְּכֵן נְרוּץ לְקִרְאתְךָ, בּוֹאֵי כֹלָה נְסוּכָה.
לְבוּשׁ בְּגָדֵי חֲמוּדוֹת, לְהִתְלַיֵּק נֶר בְּבִרְכָה.
וְתִכַּל כֹּל הָעֲבוּדוֹת, לֹא תַעֲשׂוּ מִלְּאָכָה:
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

מַעֲרַב מְזֻמְיָנִים כֹּל מִינֵי מִטְעָמִים.
מִבְּעוֹד יוֹם מוֹכְנִים תְּרַנְּגוּלִים מִפֶּטְמִים.
וְלַעֲרוֹךְ כַּמָּה מִינִים, שְׂתוֹת יִינוֹת מִבְּשָׂמִים.
וְתַפְנוּקֵי מַעֲדָנִים, בְּכֹל שְׁלֵשׁ פְּעָמִים:
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

נַחֲלַת יַעֲקֹב יִירָשׁ, בְּלֵי מִצְרַיִם נַחֲלָה.
וַיִּכְבְּדוּהוּ עֲשִׂיר וְרֶשׁ, וְתִזְכּוּ לְגֵאלָה.
יוֹם שַׁבָּת אִם תִּשְׁמְרוּ, וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה.
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹדוּ, וּבִשְׂבִיעֵי נְגִילָה:
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

**צוּר מִשְׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בְּרַכּוּ אָמוּנִי
שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ בְּדַבַּר ה':**

רַחֵם בְּחֶסֶדְךָ. עַל עַמְּךָ צוּרְנוּ.
עַל צִיּוֹן מִשְׁפֵּן בְּבוּדְךָ. זְבוּל בֵּית תְּפִאֲרָתֵנוּ.
כֵּן דוֹד עֲבָדְךָ יְבֹא וַיִּגְאֲלֵנוּ.
רוּחַ אֲפִינוּ. מְשִׁיחַ ה':

צוּר מִשְׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בְּרַכּוּ אָמוּנִי
שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ בְּדַבַּר ה':

יִבְנֶה הַמַּקְדָּשׁ. עִיר צִיּוֹן תִּמְלֹא.
וְשֵׁם נְשִׂיר שִׂיר חֲדָשׁ. וּבְרַנְּנָה נַעֲלָה.
הִרְחֵמֵן הַנְּקֻדָּשׁ. יִתְבַּרֵּךְ וַיִּתְעַלָּה.
עַל כּוֹס יַיִן מִלֵּא. בְּבִרְכַת ה':

צוּר מִשְׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בְּרַכּוּ אָמוּנִי
שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ בְּדַבַּר ה':

הֲזֵן אֶת עוֹלָמוֹ. רוּעֵנוּ אָבִינוּ.
אֶכְלָנוּ אֶת לְחֵמוֹ. וַיִּינוּ שְׂתִינוּ.
עַל כֵּן נוֹדָה לְשִׁמוֹ. וְנִהְלָלוּ בְּפִינוּ.
אִמְרָנוּ וְעִנֵּינוּ. אִין קְדוֹשׁ בֵּי:

צוּר מִשְׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בְּרַכּוּ אָמוּנִי
שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ בְּדַבַּר ה':

בְּשִׁיר וְקוֹל תּוֹדָה נִבְרַךְ לֵאלֹהֵינוּ.
עַל אֲרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה שֶׁהִנְחִיל לְאַבּוֹתֵינוּ.
מִזוֹן וְצִדָּה הַשְּׂבִיעַ לְנַפְשָׁנוּ.
חֲסִדוֹ גָּבַר עָלֵינוּ. וְאָמַת ה':

צוּר מִשְׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בְּרַכּוּ אָמוּנִי
שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ בְּדַבַּר ה':

שירים חסידיים

כאיל, תערג על-אפיקי-מים- -
בן נפשי תערג
אלריך אלקים.
צמאה נפשי, לאלקים- לאל חי:
מתי אבוא; ואראה, פני אלקים

למען אחי ורעי. אדברה נא שלום בך :
למען בית ה' אלך ינו אבקשה טוב לך :

אלי אתה ואורך. אלהי ארוממך.
הודו לה' כי טוב. כי לעולם חסדו.

בנפש האדם, כל אדם, יש שורש אלקי שהוא כולו טוב. (הבעש"ט)

אין אדם שר שירה
אלא מתוך שמחה
וטוב לבב

יהי החודש הזה:
יהי החודש הזה. כנבואת אבי חוזה
וישמע בבית זה קול ששון וקול
שמחה.
חזק ומלא משאלותינו
אמיץ יעשה בקשתנו. והוא ישלח
במעשה ידינו. ברכה והצלחה:

מי-האיש, החפץ חיים;
אהב ימים, לראות טוב.
נצר לשונך מרע;
ושפתך, מדבר מרמה.
סור מרע, ועשה-טוב;
בקש שלום ורחמיהו.

שיר, למעלות:

אשא עיני, אל-ההרים- מאין, יבא עזרי.
עזרי, מעם ה' - עשה, שמים וארץ.
אל- יתן למוט רגלך ; אל-יגום, שמרך .
הנה לא-יגום, ולא יישן- - שומר, ישראל.
ה' שמרך ; ה' צלך , על-יד ימינך .
יומם, השמש לא -יבכה; וירח בלילה.
ה', ישמך מכל-רע: ישמר, את-נפשך .
ה', ישמר-צאתך ובואך - - מעתה, ועד-
עולם

קול דודי, הנה-זה בא;
מדלג, על-ההרים--מקפץ, על-הגבעות.
השמיעני את-קולך:
כי-קולך ערב, ומראיך נאנה.

מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד

ספר החינוך (על מצוות בל תשחית):

וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה אוהבים שלום ושמחים בטוב הבריות ומקריבים אותן לתורה,
ולא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם, ויצר עליהם בכל אבדון והשחתה שיראו.

שירים ישראלים

כל זמן שיתאים האדם את חייו לחיי הטבע הכללי, ימצא אושר ושמחת לב. אמנם בתגרת יד החברה האנושית התרחק האדם מרגשות הטבע הטהורים ונעכרה גם כן דעתו. על כן המידה שתשיבהו אל ישוב דעתו הטבעי היא הקורת רוח הכללית המשותפת שימצא האדם בטבע. חסד ה' המלא את כל היקום, קול זמרת הציפורים מביך עפאים יתנו קול, מראה הדר הכרמל והשרון בפרחיהם הנחמדים, ריח השושנים וכל פרי חמד אשר בגן ה', הארץ אשר נתן לבני אדם.

(הראי"ה קוק, אורות)

יש מקום

מילים: עמוס אטינגר
לחן: דובי זלצר

יש מקום רחוק אחרי הים
שם החול לבן, הבית חם
שם השמש מאירה מעל
את השוק, הרחוב והנמל
הבית שם, אחרי הים
אני זוכר בליל שבת הנר דולק
ואבי מביט, מביט בי ושותק.

זה מקום רחוק, מקום נפלא
שם מכל חלון שומעים תפילה
בחצר הבית אם ובת
בתנור אופות חלות שבת
הבית שם, אחרי הים
את העיניים של אבי שם לא אשכח
איך מביט, מביט אל המזרח.

זה מקום אשר נשאר רחוק
לשירי שבת, תפילה וצחוק
סמטאות צרות מול ים גדול
ובתים ריקים בוכים בלי קול
הלב עוד שם אחרי הים
אני שומע קול תפילה מבית ריק
יש מקום אשר נשאר נשאר הרחק.

לכל מקום אשר אליו אברח
ישנו מקום שלא שלא אשכח
אותו תמיד אשא עימי בלב
יש מקום אותו אני אוהב.

בארץ אהבתי השקד פורח

מילים: לאה גולדברג
לחן: מוני אמריליו

בארץ אהבתי השקד פורח,
בארץ אהבתי מחכים לאורח,
שבע עלמות, שבע אמהות,
שבע כלות בשער.
שבע עלמות, שבע כלות בשער
שבע כלות בשער.

בארץ אהבתי על הצריח דגל,
אל ארץ אהבתי יבוא עולה רגל.
בשעה טובה, בשעה ברוכה,
המשכיחה כל צער.
בשעה טובה המשכיחה כל צער,
המשכיחה כל צער.

אך מי עיני נשר לו ויראנו,
ומי לב חכם לו ויכירונו.
מי לא יטעה, מי לא ישגה,
מי יפתח לו הדלת?

בארץ אהבתי על הצריח דגל,
אל ארץ אהבתי יבוא עולה רגל.
בשעה טובה, בשעה ברוכה,
המשכיחה כל צער.
בשעה טובה המשכיחה כל צער,
המשכיחה כל צער.

אך מי עיני נשר לו...

בארץ אהבתי השקד פורח,
בארץ אהבתי מחכים לאורח,
שבע עלמות, שבע אמהות,
שבע כלות בשער.
שבע עלמות, שבע כלות בשער
שבע כלות בשער.

על הדבש ועל העוקץ
מילים ולחן: נעמי שמר

על הדבש ועל העוקץ
על המר ועל מתוק
על בתנו התינוקת
שמור אלי הטוב
על האש המבוערת
על המים הזכים
על האיש השב הביתה
מן המרחקים

על כל אלה
על כל אלה
שמור נא לי אלי הטוב
על הדבש ועל העוקץ
על המר ועל מתוק

שמור אלי על זה הבית,
על הגן, על החומה
מיגון, מפחד פתע
וממלחמה
שמור על המעט שיש לי
על האור ועל הטף
על הפרי שלא הבשיל עוד
ושנאסף.

פזמון: על כל אלה...

הללויה
מילים: שמרית אור
לחן: קובי אושרת

הללויה לעולם,
הללויה ישירו כולם
במילה אחת בודדה
הלב מלא בהמון תודה
והולם גם הוא - איזה עולם נפלא.

הללויה עם השיר,
הללויה על יום שמאיר,
הללויה על מה שהיה,
ומה שעוד לא היה -
הללויה.

הללויה לעולם
הללויה ישירו כולם
והענבלים הגדולים
יהדהדו בהמון צלילים
ואתנו הם יאמרו, הללויה.

הללויה עם השיר...

הללויה על הכל
הללו על מחר ואתמול
הללויה, ותנו יד ביד
ושירו מלב אחד -
הללויה.

בשעה שברא הקב"ה את האדם הראשון,
נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו
ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן.
וכל מה שבראתי בשבילך בראתי.
תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי,
שאם תקלקל אין מי שיתקן אחריך
(קהלת רבה, ז')

שי
מילים: רחל
לחן: לוי שער

אעולל כגפן
שארית הרחש
ואשלח מנחה לך
מזמרת לבי
כל שיד העצב
לא עקרה משורש
שקדים-הזעם
לא שדף עוד בי

ארפד הטנא
זכרונות כנרת
ורד שמי הבוקר
בין עצי הגן
זהב הצהרים
במרחב רוגע
ולילך הערב
על הרי גולן

זכר ליל הסהר
על חלקת המים
זו תרועת האושר
בעלות ימי
זו תרועת האושר
בה אקשור הטנא
ואשלח אליך
התשמח לשי?

למדני אלוהי ברך והתפלל,
על סוד עלה קמל על נגה פרי בשל,
על החירות הזאת לראות,
לחוש, לנשום.
לדעת, לייחל, להיכשל.
למד את שפתותי ברכה ושיר הלל
בהתחדש יומך עם בוקר ועם ליל
לבל יהיה עלי יומי היום כתמול שלשום,
לבל יהיה יומי עלי הרגל

לאה גולדברג

לעבור בתוך הטבע
ולשמוע ולראות
ולנשום אוויר בשפע
ולקחת לריאות
עוד ישנם ימים כאה
שהלב פתאום רחב
ואתה מרגיש כמו מלך
והכל מתחיל עכשיו

יורם טהר-לב

תפילות חדשות

חוזה אלברשטיין על פי סיפור של הבעש"ט

חושך ביער אין איש מלבדו
איש מבוהל שאיבד את דרכו
חושך ביער ערב שבת
כאן יעשה את הלילה לבד

תפילה היתה מועילה לו עכשיו
אך ספר תפילות לא נמצא בידיו
והוא לא זוכר אפילו משפט
חושך ביער ערב שבת

כמה עצב וצער
כמה חושך ביער
חושך ביער וחושך בלב

אז הוא עוצם עיניו וקורא בקול
אתה אתה אתה בורא הכל
אתה שיצרת גרגיר ונמלה
שמבין כל ציוץ ויללה
מכיר בודאי כל מילה בתפילה

ניגונים

מילים: פניה ברגשטיין
לחן: דוד זהבי

שתלתם ניגונים בי אימי ואבי
ניגונים מזמורים שכוחים
גרעינים גרעינים נשאם לבבי
עתה הם עולים וצומחים
עתה הם שולחים פארות בדמי
שורשיהם בעורקי שלובים
ניגוניך אבי ושיריך אימי
בדופקי נעורים ושבים

הנה אאזין שיר ערשי הרחוק
הביע פי אם אלי בת
הנה לי תזהרנה בדמע וצחוק
איכה וזמירות של שבת
כל הגה יתם וכל צליל יאם
בי קולכם הרחוק כי יהום
עיני אעצום והריני איתכם
מעל לחשכת התהום

הנה הן לפניך הנה כל האותיות
אחת אחת מאף עד תו
קח אותן בידך
ועשה מהן תפילות
תפילות חדשות
כאן ועכשיו

אףך בית גימל דלת
הא ו זין חת טית
לבדו ביער עומד וצועק
יוד כך למד מס נון סמך
עין פה צדיק קוף רש
שין ותו
זה כל מה שיש

חושך ביער אין איש מלבדו
איש מבוהל שאיבד את דרכו
חושך ביער ערב שבת
כאן יעשה את הלילה לבד

עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמון

ארץ ישראל יפה

מילים: דודו ברק

לחן: שייקה פייקוב

נערה טובה יפת עיניים
לנו יש בארץ ישראל,
וילד טוב ירושלים
הו מי פלל ומי מלל?

ותורה אורה כזו יש לנו
וגם הגדה ומגילה,
ואלוהים אחד שלנו
וקול חתן וקול כלה.

ארץ ישראל יפה
ארץ ישראל פורחת,
את יושבה בה וצופה
את צופה בה וזורחת.

כל הפרדסים נותנים כאן ריח
והשקדיות כולן פורחות,
השמש כאן תמיד זורח
על מי תוגה ומנוחות.

ארץ ישראל יפה...

גם לפרחחים אשר בינינו
יש מקום בארץ ישראל,
מן הצרות שלא עלינו
אתה ורק אתה גואל.

בכחול לבן מונף הדגל
ולירושלים כל שירי,
אנחנו שוב עולים לרגל
הו, שירי: עם ישראל חי!

ארץ ישראל יפה...

לנו יש, אחי, הרים אלפים
בם נאוו רגלי המבשר,
וגם מלאך מן השמים
שאת נפשנו הוא שומר.

וחסיד בעיר הזו יש לנו
וגם חילות וגם פרחים,
והברכות כולן שלנו
והבשורות והשבחים.

ארץ ישראל יפה...

והעמק הוא כפתור ופרח
וההר הוא פרח וכפתור,
והצפון שלגים וקרר
והדרום זהב טהור.

אל בורות המים

מלים ולחן: נעמי שמר

מאהבתי
הלכתי אל בורות המים
בדרכי מדבר
בארץ לא זרועה
מאהבתי
שכחתי עיר ובית
ובעקבותיך -
בנהיה פרועה -

אל בורות המים, אל בורות המים
אל המעין אשר פועם בהר
שם אהבתי תמצא עדין
מי מבוע
מי תהום
ומי נהר

רק אהבתי
נתנה לי צל בקיץ
ובסערת החול הנוראה
רק אהבתי
בנתה לי עיר ובית
היא חיי, והיא
מותי מדי שעה

אל בורות המים...

שם התאנה
ושם שתילי הזית
ופריחת הרימונים המופלאה
שם אהבתי
השיכורה ולא מיין
את עיניה תעצום לאט לאט

קידוש ליום השבת

מְזִמּוֹר לְדוֹד. ה' רְעִי לֹא אֶחָסֵר:
בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצְנִי. עַל מִי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי:
נַפְשִׁי יִשׁוּבָב. יִנְחַנֵּי בְּמַעְגְלֵי צְדָק לְמַעַן שְׁמוֹ:
גַּם כִּי אֶלֶךְ בְּגִיא צְלֻמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אֶתָּה עִמָּדִי.
שִׁבְטֶךָ וּמִשְׁעֲנֹתֶךָ הִמָּה יִנְחַמְנִי:
תַּעֲרַךְ לְפָנַי שְׁלֹחַן נֹגֵד צוֹרְרִי. דִּשְׁנֵת בְּשִׁמְן רֹאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה:
אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיֵּי. וְשַׁבְּתִי בְּבֵית ה' לְאֶרֶךְ יָמִים:

אִם תִּשְׁיֵב מִשַּׁבַּת רַגְלֶךָ, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קִדְשִׁי. וְקִרְאַתְךָ לְשַׁבַּת עֲנֵג
לְקִדּוֹשׁ ה' מְכַבֵּד. וְכַבְּדֵתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרֹכֶיךָ, מִמִּצְוֹא חֲפָצֶךָ וְדַבַּר דְּבָר:
אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְהִרְבַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ. וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ
כִּי פִי ה' דָּבָר:

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדַרְתָּם בְּרִית עוֹלָם:
בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעָלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ,
וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֵשׁ. עַל כֵּן בֵּרַךְ ה' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ:
סִבְרֵי מִרְנָן:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

יום זה מכובד

יום זה מכבד מכל ימים.
כי בו שבת צור עולמים:

ששת ימים תעשה מלאכתך.
ויום השביעי לא תיך.
שבת לא תעשה בו מלאכה.
כי כל עשה ששת ימים:

יום זה מכבד מכל ימים.
כי בו שבת צור עולמים:

ראשון הוא למקראי קודש.
יום שבתון יום שבת קודש.
על כן כל איש ביינו יקדש.
על שתי לחם יבצעו תמימים:

יום זה מכבד מכל ימים.
כי בו שבת צור עולמים:

אכול משמנים שתה ממתקים.
כי אל יתן לכל בו דבקים.
בגד ללבוש לחם חקים.
בשר ודגים וכל מטעמים:

יום זה מכבד מכל ימים.
כי בו שבת צור עולמים:

לא תחטר כל בו ואכלת ושבעת.
וברכת את ה' אלהיך אשר אהבת.
כי ברכתך מכל העמים:

יום זה מכבד מכל ימים.
כי בו שבת צור עולמים:

השמים מספרים כבודו.
וגם הארץ מלאה חסדו.
ראו כי כל אלה עשתה ידו.
כי הוא הצור פֶּעֱלו תמים:

יום זה מכבד מכל ימים.
כי בו שבת צור עולמים:

דרור יקרא

דרור יקרא לבן עם בת.
וינצרכם כמו בבת.
נעים שמכם ולא יושבת
שבו ונחחו ביום שבת.

דרוש נוי ואולמי
ואות ישע עשה עמי
נטע שורק בתוך ברמי
שעה שועת בני עמי.

דרוך פורה בתוך בצרה.
וגם בכל אשר גברה
נתוץ צרי באף ועברה.
שמע קולי ביום אקרא.

אלהים תן במדבר הר
הדס שטה ברוש תדהר
ולמזהיר ולגזהר.
שלומים תן כמי נהר.

הדוך קמי אל קנא
במוג לבב ובמגינה
ונרחיב פה ונמלאנה
לשוננו לך רנה.

דעה חכמה לנפשך
והיא כתר לראשך.
נצור מצות קדושיך.
שמור שבת קדשך:

תודה

מילים: עוזי חיטמן
לחן: יוני-עממי

תודה על כל מה שבראת
תודה על מה שלי נתת
על אור עיניים
חבר או שניים
על מה שיש לי בעולם
על שיר קולח
ולב סולח
שבזכותם אני קיים

תודה על כל מה שבראת
תודה על מה שלי נתת
על צחוק של ילד
ושמי התכלת
על אדמה ובית חם
פינה לשבת
אישה אוהבת
שבזכותם אני קיים

תודה על כל מה שבראת
תודה על מה שלי נתת
על יום של אושר
תמימות ויושר
על יום עצוב שנעלם
תשואות אלפיים
וכפיים
שבזכותם אני קיים

האגס 1

מילים ולחן: אהוד בנאי

רחוב האגס אחד
מעל לחנות הירקות,
הבית ריק עכשיו
וחשופים הם הקירות,
אבל ספוגים הם
זכרונות של חג,
ריחות של יסמין
וניגון ישן שלסעודה מזמין.

רחוב האגס אחד
ליד מורטות העופות,
ספרי קודש ישנים
מצהיבים בארונות,
ואין עצה ואין תבונה
כנגד הזמן,
הולך לו הגדול
מגיע הקטן.

אסדר לסעודתא
בצפרא דשבתא,
ואזמין בה השתא
עתיקא קדישא.

נהוריה ישרי בה
בקידושא רבא,
ובחמרא טבא
דבה תחדי נפשא

חופשי ומאושר
מילים: דודו ברק
לחן: בועז שרעבי

תן את השמיים והשמש החמה
תן לראות אותם מן הנשמה
תן לנפש שתבער
תן להיות חופשי ומאושר

שיר לנו שיר ושלח לנו אור
תן יום בהיר וערב טהור
צחק בנפשי, לבן ומואר
בואה חופשי ולך מאושר

יש ימים יפים שהדרכים בהם גדולות
יש דברים יפים גם בלילות
וכל מה שעוד נותר
רק להיות חופשי ומאושר

שיר לנו שיר...

עוד תפילה אחת אנחנו נבקש ממך
עוד תפילה נריע לשמך
זכור אותנו גם מחר
תן להיות חופשי ומאושר

שיר לנו שיר...

הלוואי
מילים: אהוד מנור
לחן: בועז שרעבי

הלוואי ומענן תרד עלינו קשת
הלוואי שלעולם הזה יש תקנה...

הלוואי ויום יצמח מתוך סופה גועשת
הלוואי ולא תאבד לעד המתנה
הלוואי שהמדבר יצמיח עשב דשא
הלוואי ועוד נשב בצל התאנה.

הלוואי שלא נכאב ואיש אחיו יאהב
הלוואי ויפתחו שוב שערי גן עדן
הלוואי ויתמזגו מזרח ומערב
הלוואי הלוואי ונחדש ימינו כאן כקדם.

הלוואי ולא ישא עוד גוי אל גוי חרב
הלוואי ולא ננטוש את דרך התקווה
הלוואי והאדם יהיה רחום עד ערב
הלוואי שיש סיכוי אחד לאהבה.

הלוואי שלא נכאב...

סדר סעודה שלישית :

מזמור לדוד: ה' רעי, לא אֶחָסֵר.
בנאות דשא, ירביצני; על-מי מנחות ינהלני.
נפשי ישוב; ינחני במעגלי-צדק, למען שמו.
גם כִּי-אַלֶּךְ בַּגֵּיאַ צְלָמוֹת, לֹא-אֵירָא רַע - כִּי - אֶתָּה
עֲמֹדִי;

שבִּטְךָ וּמִשְׁעֲנֶתְךָ, הִמָּה יִנְחַמְנִי.
תַּעֲרֶךְ לִפְנֵי, שְׁלֹחַן - נֶגֶד צַרְרֵי;
דִּשְׁנֵת בְּשֶׁמֶן רֵאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָה.
אך, טוֹב וַחֲסֵד יִרְדְּפוּנִי - כָּל - יְמֵי חַיֵּי;
וְשִׁבְתִּי בְּבֵית-ה', לְאֶרֶךְ יָמִים.

י דִּיד נֶפֶשׁ אֵב הִרְחַמֵּן. מְשׁוֹךְ עֲבָדְךָ אֵל רְצוּנְךָ .
יְרוּץ עֲבָדְךָ כְּמוֹ אֵיל. יִשְׁתַּחֲוֶה מוֹל הַדֶּרֶךְ .
כִּי יַעֲרֹב לוֹיְדִידוֹתֶךָ . מְנוּפֶת צוּף וְכֹל טַעַם:
הָ דוֹר נָאָה זִיו הָעוֹלָם. נֶפֶשִׁי חוֹלֵת אֶהְבֶּתְךָ .
אֶנְאֵאל נָא רָפֵא נָא לָהּ. בְּהִרְאוֹת לָהּ נַעַם זִיוֶךָ .
אֲזוֹתַחֲזֹק וְתִתְרַפֵּא. וְהִיִּתָּה לָהּ שְׁמֵחַת עוֹלָם:
וְ תִיק יִהְיֶה רַחֲמֶיךָ . וְחוּסָה נָא עַל בֶּן אֶהוּבְךָ .
כִּי זֶהֱכַמָּה נִכְסוּף נִכְסָף. לְרֵאוֹת בְּתַפְאֶרֶת עֲזוּךָ .
אֶנְא אֵלִימ ח מ ד לְבִי. חוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלֵּם:
הָ גְלָהּ נָא וּפְרוֹשׁ חֲבִיב עָלִי. אֵת סִכַּת שְׁלוֹמְךָ .
תֵּאִיר אֶרֶץ מִכְבוֹדְךָ . נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ .
מִהֲרָאוּב כִּי בָא מוֹעֵד. וְחַנּוּנוֹ בִּימֵי עוֹלָם:

אֲבִינוּ אֵב הִרְחַמֵּן, הִמְרַחֵם, רַחֵם עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלַבְנוּ
בִּינָה לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל, לְשִׁמְעַ לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד,
לְשֹׁמֵר וּלְעֹשׂוֹת, וּלְקִיָּים אֵת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד
תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ, וְדַבֵּק לַבְּנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיִחַד לְכַבְּנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֵת שְׁמֶךָ :

הנתיבות שלום בשם המגיד ממזריץ':
"מה רבו מעשיך ה', כולם בחכמה עשית, מלאה הארץ קניינך" (תהילים קד, כד)
הארץ מלאה בדרכים בהן ניתן לקנות את ה'.

אנו מכירים בכך שסיפור בריאה חדש מופיע בימינו, שמתחיל במקור החומר ומתקדם דרך התחלות הצומח, הצורות השונות של בעלי-החיים ועד האדם ... אולם אנו היהודים, נושאי של סיפור הבריאה הישן... יש לנו עניין רב בסיפור החדש. מעוניינים אנו בכך שמסקנתו האחרונה תהיה הכרה בדבר קיומה של הרמוניה, שמביאה את הבריות לידי הכרת האחדות שביסוד קיומם, שמביאה את הבריות לשאוף לשלום ולא להצדיק מלחמה בלתי פוסקת.

אנו מקווים

שיעלה בידינו לשמר את כוחו של סיפורנו הישן שנתן לכל בריה את כבודה כיציר כפיו של הקדוש-ברוך-הוא ונטע בנו, בני האדם, הרגשה מיוחדת של אחריות ואפטרופסות על העולם.

התפארת, שהוא עטה ליום השבת,

משמעותה היתה הרגשת היותנו בברית עם כל הבריאה האלוהית.

(אברהם יצחק גרין, בקשו פני קראו בשני, עמ' 51)

צְמָאָה נִפְשִׁי / לֹא־לֵהִים לְאֵל חַי
לְבִי וּבִשְׂרִי / יִרְנְנוּ אֵל-אֵל חַי
אֵל בְּרָאֵנִי / וְאָמַר חַי אָנִי
כִּי לֹא יִרְאֵנִי / הָאָדָם וְחַי
בְּרָא כֹל בְּחִכְמָה / בְּעֵצָה וּבִמְזֻמָּה
מְאֹד נִעְלָמָה / מֵעֵינַי כֹּל חַי
כֹּסֶם עַל כֹּל כְּבוֹדוֹ / כֹּל פֹּה יְחִנֶּה הוֹדוֹ
בְּרוּךְ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ / נִפְשׁ כֹּל חַי
הַבְּדִיל נִינִי תָם / חֲקִים לְהוֹרוֹתָם
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם / הָאָדָם וְחַי
מִי זֶה יִצְטַדֵּק / נִמְשַׁל לְאֶבֶק דָּק
אֲמַת כִּי לֹא יִצְדַּק / לְפָנֶיךָ כֹּל חַי
בְּלֵב יִצַּר חֲשׁוֹב / בְּדַמּוֹת חֲמַת עֲכָשׁוֹב
וְאֵיכָכָה יָשׁוֹב / הַבִּשְׂרֵי הַחַי
נִסּוּגִים אִם אָבוֹ / וּמִדְרָכָם שָׁבוּ
טָרָם יִשְׁכְּבוּ / בֵּית מוֹעֵד לְכֹל חַי
עַל כֹּל חֲסִדֶיךָ / עַל כֹּל אֱהוּדֶיךָ / כֹּל פֹּה תִיחַדְךָ
פּוֹתַח אֵת יְדֶיךָ / וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי
זְכוּר אֱהַבֵת קְדוּמִים / וְהִתְנִיחַ נְרַדְמִים
וְקָרַב הַיָּמִים / אֲשֶׁר בֵּן יִשִּׁי חַי
רְאֵה לְגִבְרַת אֲמַת / שִׁפְחָה נוֹאֲמַת
לֹא כִּי בְנֵךְ הִמַּת / וּבְנֵי הַחַי
הֲלֹא חָלַקְךָ מֵרֹאשׁ / חָלַק דָּמוֹ דְרוֹשׁ
שְׁפוּךְ אֵף עַל רֹאשׁ / הַשְּׁעִיר הַחַי
אֲקוֹד עַל אָפִי / וְאֶפְרוֹשׁ לְךָ כָּפִי
עַת כִּי אֶפְתַּח פִּי / בְּנִשְׁמַת כֹּל חַי
מַחְבֵּר: ר' אברהם אבן עזרא

אָנא. בְּכַח גְּדֻלַת יְמִינְךָ . תִּתִּיר צְרוּרָה:
 קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ . שׁ גִּבְנוּ טְהַרְנוּ נוֹרָא:
 גַּא גְבוּר. דּוֹרְשֵׁי יְחוּדְךָ . כְּבִבְת שְׁמַרְם:
 בְּרַכְּם טְהַרְם. רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ . תְּמִיד גְּמִלְם:חֲסִין קְדוּשׁ. בְּרוּב טוֹבְךָ
 נִהַל עֲדָתְךָ: יְחִיד גְּאָה. לְעַמְּךָ פְּנֵה. זוֹכְרֵי קִדְשָׁתְךָ: שׁוֹעֲתָנוּ קַבֵּל.
 וְשִׁמְעַ צַעֲקָתָנוּ. יוֹדַע תַּעֲלָמוֹת:

בְּשֶׁהִנְשָׂמָה מְאִירָה, גַּם שָׁמַיִם עוֹטֵי עֶרְפֶּל מְפִיקִים אֹר נְעִים

מִי-הָאִישׁ, הֶחֱפֵץ חַיִּים; אֶהֱב יָמִים, לְרֵאוֹת טוֹב.
 נִצַּר לְשׁוֹנֵךְ מִרְעַ; וְשִׁפְתֶיךָ, מִדְּבַר מִרְמָה.
 סוּר מִרְע, וַעֲשֵׂה-טוֹב; בְּקִשׁ שְׁלוֹם וְרַדְפָּהוּ.

פִּיהָ, פְּתַחַה בְּחֻכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד, עַל-לְשׁוֹנָה
 צוֹפְיָה, הֶלִיכוֹת בֵּיתָה וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל
 קָמוּ בְנֵיהָ וַיֵּאֲשְׁרוּהָ בְעֵלָהּ וַיַּהֲלֵלָהּ
 רַבּוֹת בְּנוֹת, עֲשׂו חֵיל וְאֵת עֲלִית עַל-בְּלָנָה.

עַל הַר-גְּבוּהָ עָלִי-לְךָ מִבְּשָׂרְתָּ צִיּוֹן
 הָרִימֵי בְכַח קוֹלְךָ מִבְּשָׂרְתָּ יְרוּשָׁלַיִם
 הָרִימֵי אֵל-תִּירָאֵי אֲמַרֵי לְעָרֵי יְהוּדָה,
 הִנֵּה אֶלְקִיכֶם

בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת ה',
 ה' אֱלוֹקֵי גְדֻלַּת מְאֹד
 הוֹד וְהַדָּר לְבִשְׁתָּ.

רבי נחמן מברסלב היה אומר: דע כי כל רועה ורועה יש לו ניגון מיוחד, לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם, כי כל עשב ועשב יש לו שירה, ומשירת העשבים נעשה ניגונו של רועה. הוא היה אומר: הלוואי והייתי זוכה לשמוע את קול השירות והתשבחות של העשבים, איך כל עשב ועשב אומר שירה לשם יתברך בלי תהייה ובלי שום מחשבות זרות ואינם מצפים לשום גמול. כמה יפה ונאה כששומעים את השירה שלהם וטוב מאוד ביניהם לעבוד את האלוהים ביראה.

שירת העשבים

מילים: רבי נחמן מברסלב ונעמי שמר
לחן: נעמי שמר

טוב מאוד להתפלל ביניהם ובשמחה לעבוד את השם ומשירת העשבים מתמלא הלב ומשתוקק וכשהלב מן השירה מתמלא ומשתוקק אל ארץ ישראל אור גדול אזי נמשך והולך מקדושתה של הארץ עליו ומשירת העשבים נעשה ניגון של הלב.	דע לך שכל רועה ורועה יש לו ניגון מיוחד משלו דע לך שכל עשב ועשב יש לו שירה מיוחדת משלו ומשירת העשבים נעשה ניגון של רועה כמה יפה כמה יפה ונאה כששומעים השירה שלהם
--	---

לב טהור בָּרָא לִי אֱלֹהִים,
וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.
אֵל תְּשַׁלֵּיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ,
וְרוּחַ קִדְשְׁךָ אֵל תִּקַּח מִמֶּנִּי.

אֲשִׁירָה לְה' בְּחַיִּי
אֲזַמְּרָה לְאֱלֹהֵי בְּעוּדַי:
יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיחֵי
אֲנוּכֵי אֲשַׁמַּח בּוֹ:
יִיתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ
וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת ה' הַלְלוּהָ:

ה' לֹא גָבוּה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי
וְלֹא הִלְכֹתִי בְּגִדְלוֹת
וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי:
אִם לֹא שׁוֹיִתִּי וְדוֹמְמֹתִי נַפְשִׁי
בְּגִמְלַת עָלֵי אִמּוֹ בְּגִמְלַת עָלֵי נַפְשִׁי:

חמדה / דליה רביקוביץ
שם ידעתי חמדה שלא היתה כמוה,
והזמן ההוא היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות היו מתעצמים לגבוה.
והאור הלך מסביב שוטף כנהר לנבוע,
וגלגל העין את גלגל החמה חמד.
אז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.
הזהירו ראשי השיחים והאור לא ידע שבוע,
נתך בגלי הנהר ובכל אדוותיו נצת,
אף ראשי היה בעיניו כתפוח זהב לבלוע.
שושני נהר צהובות פערו את פיהן לבלוע
את אדוות הנהר בחפזן וגבעול העשב השט,
ואותו היום היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות מתעצמים בתשוקה לגבוה
ואז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

אל ארצי
מלים: רחל
לחן: י. שרת

לא שרתי לך ארצי,
ולא פארתי שמך
בעלילות גבורה
בשלל קרבות.

רק עץ ידי נטעו
חופי ירדן שוקטים,
רק שביל כבשו רגלי
על פני שדות.

אכן דלה מאוד,
ידעתי זאת, האם,
אכן דלה מאוד
מנחת בתך

רק קול תרועת הגיל
ביום יגה האור,
רק בכי במסתרים
עלי עניך.

ימים לבנים
מילים: לאה גולדברג
לחן: שלמה ידוב

ימים לבנים, ארוכים, כמו בקיץ קרני החמה.
שלוות בדידות גדולה על מרחב הנהר.
חלונות פתוחים לרווחה אל תכלת דממה.
גשרים ישרים וגבוהים בין אתמול ומחר.

כל כך קל לשאת שתיקתכם, ימים לבנים וריקים
הן עיני למדו לחייך וחדלו משכבר
לזרז על לוח שעון את מרוץ הדקים.
ישרים וגבוהים הגשרים בין אתמול ומחר.

לבבי התרגל אל עצמו ומונה במתינות דפיקותיו.
ולמתק הקצב הרך מתפייס, מוותר ונרגע,
כתינוק מזמר שיר ערשו טרם סגור את עיניו,
עת האם הלאה פסקה מזמר ונרדמה.

לא יסקל אדם מרשותו לרשות הרבים;
מעשה באדם אחד שהיה מסקל מרשותו לרשות הרבים
ומצאו חסיד אחד אמר לו ריקה מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך
לרשות שלך?
לגלג עליו,
לימים נצרך למכור שדהו והיה מהלך באותו רשות הרבים ונכשל באותן
אבנים.
אמר יפה אמר לי אותו חסיד מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך
לרשות שלך:
(גמרא, בבא קמא נ, ע"ב)

ר' אריה מסטרליסק היה אומר:

לעולם יעבוד אדם עבודה שלמה
ותמה לעלות ממדרגה למדרגה
בעבודת,

אבל אל ירגיל את עצמו להביט בכל
עת ולהסתכל אם התקדם.

כי האדם דומה לעץ, מה עץ זה אם
תעמוד אצלו ותסתכל בו בלי הרף
לבחון איך הוא גדל וכמה הוא גדל
לא תראה ולא כלום וסופך להשתעמם
בעמידה זו, אלא עליך לעבדו
ולשמרו, לגזמו ולזמרו, לזבלו
ולהשקותו, לשמור עליו מן המחבלים
והמזיקים ורוחות רעות, ואז ילך העץ
וישגשג, יגדל ויאדיר.

כך צריך אדם להסיר כל המניעות
המפריעות לו, ולסגל כל המידות
המסייעות לו בעבודת השם, למען
יפרח וישגה.

אבל אין זה מן המידה לבדוק ולמדוד
בכל שעה כמה גדל

הנה העצים במלמול עליהם.
הנה האויר הסחרחר מגבוה
אינני רוצה
לכתוב אליהם.
רוצה בליבם לנגוע

נתן אלתרמן

עץ השדה

מילים: נתן זך
לחן: שלום חנוך

כי האדם עץ השדה
כמו האדם גם העץ צומח
כמו העץ האדם נגדע
ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

כי האדם עץ השדה
כמו העץ הוא שואף למעלה
כמו האדם הוא נשרף באש
ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

אהבתי וגם שנאתי
טעמתי מזה ומזה
קברו אותי בחלקה של עפר
ומר לי, מר לי בפה
כמו עץ השדה

כי האדם עץ השדה
כמו העץ הוא צמא למים
כמו האדם הוא נשאר צמא
ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

אהבתי וגם שנאתי
טעמתי מזה ומזה
קברו אותי בחלקה של עפר
ומר לי, מר לי בפה
כמו עץ השדה.

אומרים ישנה ארץ
מילים: שאול טשרניחובסקי
לחן: נעמי שמר

חלקת אלוהים
מילים: יורם טהרלב
לחן: נורית הירש

אומרים ישנה ארץ
ארץ שכורת שמש
איה אותה ארץ
איפה אותה שמש
אומרים ישנה ארץ
עמודיה שבעה
שבעה כוכבי לכת
צצים על כל גבעה
איפה אותה ארץ
כוכבי אותה גבעה
מי ינחנו דרך
גי'ד לי הנת'בה

כבר עברנו כמה
מדברות וימים
כבר הלכנו כמה
כוחותינו תמים
כיצד זה תעינו
טרם הונח לנו
אותה ארץ שמש
אותה לא מצאנו
אולי כבר איננה
ודאי ניטל זיווה
דבר בשבילנו
אדוני לא ציווה

מעיין ידעתי בין עשבי הבר
בתוך השקט הכחול
לו ידעתי ככה לחיות
לנבוע ולעד לא לחדול.

הימים שעוד נותרו לאהבה
חומקים מבין האצבעות
ואנחנו לא נבקש
לא אות ואף לא רמז לבאות.

חלקת אלוהים ופיסת שמיים
דבר לא אבקש רק אבן קטנה
ראשי להניח בצל הזית
ולשקוט ארבעים שנה.

מעיין היה לי בין עשבי הבר
פינת ילדות נאמנה
בליבי רוגעת לעד
חלקת האלוהים הקטנטנה.

חלקת אלוהים ופיסת שמיים...

מי זה יקח אותי...
אל אותה השלווה שידעתי
אל הדממה,
אל חלקת הקמה,
אל ערש ילדתי.

חלקת אלוהים ופיסת שמיים...

ארץ בה יתקיים
אשר כל איש קיווה
נכנס כל הנכנס
פגע בו עקיבא
שלום לך עקיבא
שלום לך רבי
איפה הם הקדושים
איפה המכבי
עונה לו עקיבא
אומר לו הרבי
כל ישראל קדושים
אתה המכבי

אומרים ישנה ארץ
ארץ רות שמש
איה אותה ארץ
איפה אותה שמש

א"ד גורדון, האדם והטבע:

כי האדם באשר הוא אדם.

צריך להיות תמיד בתוך הטבע.

כי הטבע הוא לאדם המרגיש והמכיר-טמש מה שהמים הם לדג.

כי לא רק להשתקפות בבואתו של הטבע בתוך גפשו זקוק האדם,

זקוק הוא למגע של הטבע, ללחיצה המקפת והמאחדת שהטבע-

שההוויה האין-סופית לוחצת על כל נקודה מנקודות גופו ונפשו,

ומכריחה אותו לחיות, להיות אדם,

להיות פרט בפני עצמו.

שיעור מולדת
מילים: עלי מוהר
לחן: אפרים שמיר

אז בבית הספר
על הקיר תמונה
והאיכר חורש בה
את האדמה
וברקע, הברושים
שמי שרב חיוורים
האיכר יצמיח לנו לחם
שנהיה גדולים.

והמורה אומרת:
"עוד מעט כבר סתיו".
בשיעור מולדת
היא מראה חצב.
היורה יבוא עכשיו
שפע טיפותיו
כילון שקוף על פני העמק
הפורש שדותיו.

כך זה היה, פשטות רכה
זה הצטייר בילדותנו
שהיתה יפה.

וכך בדמיונו התרבו פלאות
הפטישים ניגנו
מחרשות רנות
יש יוגבים ויש כורמים
ארץ של רועים -
כך זה הצטייר בילדותנו
שהיתה יפה.

הרב אריה לויין מספר בויכרונותיו, כיצד למד את מידת
החמלה מהרב קוק, כאשר התלווה אליו באחד הימים
לשוח בשדה: בדרך קטפתי איזה עשב או פרח. הודעו
רבנו, ואמר לי בנחת: האמן תאמין לי שמימי נזהרתי
לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח, שיכול לגדול
או לצמוח, כי אין עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה,
ואומר לו גדלו! כל ציץ עשב אומר דבר, כל אבן
לוחשת איזה סוד, כל בריה אומרת שירה. הדברים
שיצאו מלב טהור וקדוש, נחקקו עמוק בליבי ומאז
התחלתי להרגיש ביותר את מידת החמלה על כל דבר.

מקום לדאגה
מילים: יהונתן גפן
לחן: מתי כספי

בקצה השמיים ובסוף המדבר
יש מקום רחוק מלא פרחי בר
מקום קטן, עלוב ומשוגע
מקום רחוק, מקום לדאגה.

אומרים שם מה שיקרה
וחושבים על כל מה שקרה.
אלוהים שם יושב ורואה
ושומר על כל מה שברא.

אסור לקטוף את פרחי הגן
אסור לקטוף את פרחי הגן
ודואג, ודואג נורא

עוד לא תמו כל פלאיך
מלים: יורם טהרלב
לחן: רמי קלינשטיין

ארצנו הקטנטונת, ארצנו היפה
מולדת בלי כותונת, מולדת יחפה
קבליני אל שיריך, כלה יפהפייה
פתחי לי שעריך אבוא במ אודה י'ה.
בצל עצי החורש, הרחק מאור חמה
יחדיו נכה פה שורש אל לב האדמה
אל מעיינות הזוהר, אל בארות התום
מולדת ללא תואר וצועני יתום.

עוד לא תמו כל פלאיך עוד הזמר לו שט
עוד לבי מכה עם ליל ולוחש לו בלאט:
את לי רק, את האחת את לי את, אם ובת
את לי את המעט המעט שנותר.

נביאה בבגדינו את ריח הכפרים
בפעמון ליבנו יכו העדרים, ישנה דממה רוגעת
וקרן אור יפה, ולאורה נפסעה ברגל יחפה

עוד לא תמו כל פלאיך עוד הזמר לו שט
עוד לבי מכה עם ליל ולוחש לו בלאט:
את לי רק, את האחת את לי את, אם ובת
את לי את המעט המעט שנותר.

כי תבואו אל הארץ
מילים: מן המקורות
לחן: עממי

כי תבואו אל הארץ
ונטעתם כל עץ תחילה,
ונתן העץ פריו
והארץ יבולה.

עת לנטוע אילנות
עת לנטוע ולבנות.

וישבתם איש תחת גפנו
ותחת תאנתו,
והייתם כעץ שתול
על פלגי מים

עת לנטוע...

אני רוצה תמיד עיניים/ נתן זך

אני רוצה תמיד עיניים כדי לראות
את יפי העולם ולהלל את היופי
המופלא הזה שאין בו דופי ולהלל
את מי שעשה אותו יפה להלל
ומלא כל כך מלא יופי.
ואינני רוצה לעולם להיות עיוור ליופי
העולם כל עוד אני חי. אני אוותר
על דברים אחרים אבל לא אומר די
לראות את היופי הזה שבו אני חי
ושבו ידי מהלכות כמו אניות וחושבות
ועושות את חיי באומץ ולא פחות
מכן בסבלנות, סבלנות בלי די.
ולא אחדל מהלל. כן להלל לא אחדל.
וכשאפול עוד אקום- ולו רק לרגע – שלא יאמרו
הוא נפל. אלא הוא קם עוד לרגע להלל-
בעניים אחרונות.
את שלהלל לא יחדל

הוא היה אומר, כל שחקמתו מרבה ממעשיו, למה הוא דומה?

לאילן שענפיו מרבין ושרשיו מעטין, והרוח באה ועקרתו והופכתו על פניו.

אבל כל שמעשיו מרבין מחמתו, למה הוא דומה?

לאילן שענפיו מעטין ושרשיו מרבין,

שאפלו כל הרחות שבְּעֹלָם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו,

שנאמר (שם), והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראא כי יבא חם, והיה עלהו רענן, ובשנת בצורת לא ידאג, ולא ימיש מעשות פרי:

משנה מסכת אבות פרק ג, מש"י"ז
(בשם אלעזר בן עזריה)

והי שלום בחילך
שלוה בארמונותיך
למען אחי ורעי,
אדברה נא שלום בך
למען בית יי אהינו
אבקשה טוב לך

הנה מזה טוב ומה נעים
שבת אחים גם יחד

עשה שלום במרומו
הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל ישראל
ואמרו אמן

לו יהי

מלים ולחן: נעמי שמר

עוד יש מפרש לבן באופק
מול ענן שחור כבד
כל שנבקש- לו יהי
ואם בחלונות הערב
אור נרות החג רועד
כל שנבקש - לו יהי

לו יהי- לו יהי - אנא לו יהי
כל שנבקש- לו יהי

מה קול ענות אני שומע
קול שופר וקול תופים
כל שנבקש - לו יהי
לו תשמע בתוך כל אלה
גם תפילה אחת מפי
כל שנבקש - לו יהי

לו יהי- לו יהי - אנא לו יהי
כל שנבקש- לו יהי

בתוך שכונה קטנה מוצלת
בית קט עם גג אדום
כל שנבקש - לו יהי
זה סוף הקיץ, סוף הדרך
תן להם לשוב הלום
כל שנבקש - לו יהי

לו יהי- לו יהי - אנא לו יהי
כל שנבקש- לו יהי

ואם פתאום יזרח מאופל
על ראשנו אותו כוכב
כל שנבקש - לו יהי
אז תן שלוה ותן קצת כוח
לכל אה שנאהב
כל שנבקש - לו יהי

לו יהי- לו יהי - אנא לו יהי
כל שנבקש- לו יהי

נוסח אשכנז:

הנה אל ישועתי אֶבְטַח, וְלֹא אֶפְקֹד:
כִּי-עֲזִי וְזַמְרַת י-ה ה', וַיְהִי-לִי לִישׁוּעָה.
וְשִׁאֲבַתֶּם-מִיָּם, בְּשִׁשׁוֹן, מִמַּעֲיָנִי, הַיְשׁוּעָה.
לֵה' הַיְשׁוּעָה עַל עַמְךָ בְּרַכְתָּךְ סֵלָה.
ה' צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׁגַּב לָנוּ אֱלֹקֵי יַעֲקֹב סֵלָה.
ה' צְבָאוֹת אֲשֶׁרֵי אָדָם בּוֹטַח בְּךָ.
ה' הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַיּוֹם קְרָאנוּ.
לַיהוּדִים, הַיְתָה אוֹרְהָ וְשִׁמְחָה, וְשִׁשׁוֹן, וַיִּקְרָא.
כֵּן תִּהְיֶה לָנוּ.
כּוֹס-יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא; וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא.

נוסח עדות המזרח:

רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן, הִנֵּה הַנֵּם; וְלִירוּשָׁלַם, מִבְּשׂוּר אֲתָן.
כּוֹס-יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא; וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא.
אֲנִי ה', הוֹשִׁיעָה נָא; אֲנִי ה', הַצְּלִיחָה נָא.
הַצְּלִיחֵנוּ, הַצְּלִיחַ דְּרַכִּינוּ, הַצְּלִיחַ לִימּוּדֵנוּ,
וּשְׁלַח בְּרַכָּה, רוּחָה וְהַצְּלַחָה בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ,
כְּדַכְתִּיב: יֵשָׂא בְּרַכָּה, מֵאֵת ה' וְצִדְקָה, מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ.
לַיהוּדִים, הַיְתָה אוֹרְהָ וְשִׁמְחָה, וְשִׁשׁוֹן, וַיִּקְרָא.
וּכְתִיב: וַיְהִי דוֹד לְכָל דְּרַכִּיו מִשְׁכִּיל, וְה' עִמּוֹ.
כֵּן יִהְיֶה עִמָּנוּ תָמִיד.
וְנַח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה'. כֵּן נִמְצָא חֵן וְשָׁכַל טוֹב
בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם.

טברי מרגן (לחיים)

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, בורא מיני בשמים.

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, בורא מאורי האש.

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם,
המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך ובין ישראל לעמים ובין יום
השביעי לששת ימי המעשה.
ברוך אתה ה' המבדיל בין קודש לחול.

במוצאי יום מנוחה | יעקב מנוי

נחה עמך קאב רחמן, יצפצפו עם לא אלמן, דבר ה' אשר נאמן, בהקימך הבטחה.	במוצאי יום מנוחה, המצא לעמך רוחה, שלח תשבי לנאנחה, ונס יגון ואנחה.
וידידים פליטי סרץ, נגינתם יפצחו במרץ, בלי צוטה וכלי פרץ, אין יוצאת ואין צוטה.	אתה לך צורי, לקבץ עם מפזרי, מיד גוי אכזרי, אשר כרה לי שוטה.
יהי החדש הזה, כנבואת אבי חוזה, וישמע בבית זה, קול ששון וקול שמחה.	עת דודים תעורר אל, למלט עם אשר שואל, ראות טובך בבוא גואל, לשה פזורה נדחה.
חזק ימלא משאלותינו, אמיץ יעשה בקשתנו, והוא ישלח במעשה דינו, ברכה והצלחה.	קרא ישע לעם נדבה, אל דגול מרכבה, יהי השבוע הבא, לישועה ולרנחה.
במוצאי יום גלה, שמך נורא עלילה, שלח תשבי לעם סגלה, רוח ששון והנחה.	בת ציון השכולה, אשר היא היום געולה, מהרה תהיה געולה, באם הבנים שמחה.
קול צהלה ורנה, שפתינו אז תרננה, אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא.	מעונות אזי יזבון, וקדווי ה' ישובון, ומי ישע ישאבון, והצרה נשכחה.

לשם מה נבראה השבת? לשם ההבדלה. שכל הברואים – תנועתם מושלת בהם: שמש קובע בוקר ולילה ואינו עוצר, אדמה אינה נחה, צומח אינו פוסק גידולו וחי אינו שובת. עולם בתנועה ואין עצירה אלא לצורכי מיתה וחידלון. וכבר ראינו כי מים, שאין בהם תנועה, אינם מים חיים עוד. רק אדם מושל בתנועה, ובהתקדש שבת הוא בורא לו הבדלה. המאבק אינו קל; לתנועה כוחות הרבה, אולם בגופו וברוחו האדם עוצר, אוצר ויוצר לו שליטה בעולמו. אותו אדם סופו שהוא בן-חורין, נבדל מהבריאה, ועודנו חי.

א"ד גורדון

ברכת המזון
נוסח עדות המזרח

אֲבָרְכָה אֶת-יְי בְּכָל-עֵת. תָּמִיד תִּהְיֶה בְּפִי: סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע. אֶת-הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת-מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר, בִּי-זֶה כָּל-הָאֱדָם: תִּהְיֶה יְי יְדַבֵּר פִּי. וַיְבָרֶךְ כָּל-בֶּשֶׂר שֶׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאִנְחֵנוּ נִבְרָךְ יְי מִעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְי:

אם מברכים בוּימון המברך אומר: הַב לָן וְנִבְרָךְ לְמַלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא:
המסובים עונים: שְׁמַיִם:

המברך אומר: בְּרִשׁוֹת מַלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וּבְרִשׁוֹת מוֹרֵי וּבְרִבוֹתֵי וּבְרִשׁוֹתֵיכֶם נִבְרָךְ
(בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹ:

המסובים עונים: בְּרוּךְ (בעשרה: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹ וּבְטוֹבוֹ חַיֵּינוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הַזֶּן אוֹתָנוּ וְאֶת הָעוֹלָם כֹּל בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים רַבִּים. נָתַן לָחֶם לְכָל-בֶּשֶׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחְסֹר לָנוּ מִזֶּמֶן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא אֵל זֶן וּמִפְרָנֶס לְכָל וְשִׁלְחָנוּ עֲרוּךְ לְכָל וְהִתְקִין מַחְיָה וּמִזֶּמֶן לְכָל-בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בְּרָא בְּרַחֲמָיו וּבְרוּב חֶסְדָּיו כְּאָמֹר. פּוֹתַח אֶת-יְדָךְ. וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רְצוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יְי, הַזֶּן אֶת הַכֹּל:

נודה לך יְי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאָבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֹדָה טוֹבָה וּרְחֵבָה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמִזֶּמֶן. עַל שֶׁהוֹצַאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים. וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחִתַּמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלַּמְדָתָנוּ. וְעַל חֲסֵי רְצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָנוּ. וְעַל חַיִּים וּמִזֶּמֶן שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרָנֶס אוֹתָנוּ:

ועל הכל יְי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לְךָ וּמְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ כְּאָמֹר וְאָבְלַת וְשִׁבְעַת. וּבְרַכְתָּ אֶת-יְי אֱלֹהֵיךָ עַל-הָאֶרֶץ הַטוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן-לְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְי, עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמִּזֶּמֶן:

רַחֵם יְי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל הַיַּכְלָךְ. וְעַל מַעוֹנְךָ. וְעַל דְּבִירְךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו. אָבִינוּ רַעֲנוּ וּזְנוּנוּ. פְּרָנֶסְנוּ. כְּלַכְלָנוּ. הַרְוִיחָנוּ הַרוּחַ לָנוּ מִהֶרָה מִכָּל-צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְי אֱלֹהֵינוּ לְיָדֵי מַתְנוֹת בֶּשֶׂר וָדָם. וְלֹא לְיָדֵי הַלּוֹאֲתָם. אֲלֹא לְיָדֶיךָ הַמְּלָאָה וְהַרְחֵבָה. הַעֲשִׂיָה וְהַפְתִּיחָה. יְהִי רְצוֹן שְׁלֹא נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תִּחְזִיקֶנָה לְמִקוּמָהּ בְּמַהֲרָה כִּימֵינוּ: וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְי, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. (ואומר בלחש: אָמֵן):

כשבת אומרים רצה רצה ה' אלקינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה. כי יום גדול וקדוש הוא מלפניך נשבות בו ונגוח בו ונתענג בו במצות חסי רצונך ואל תהי צרה ונגח ביום מנוחתנו והראנו כנחמת ציון במהרה כימינו כי אתה הוא בעל הנחמות וגם שאכלנו ושתינו חרפנו ביתך הגדול והקדוש לא שבתנו אל תשכחנו לנצח ואל תונחנו לעד כי א-ל מלך גדול וקדוש אתה

בְּרוּךְ אַתָּה יְי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, לְעַד הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵנוּ אֲדִירָנוּ. בּוֹרְאָנוּ. גּוֹאֲלָנוּ. קְדוֹשָׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. רֹעֵנוּ רֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמְּלֶךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל. שְׂבֵכָל-יוֹם וְיוֹם הַטִּיב לָנוּ. הוּא מְטִיב לָנוּ. הוּא יִטִּיב לָנוּ. הוּא גִמְלָנוּ. הוּא גּוֹמְלָנוּ. הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד חֵן וְחֶסֶד וּרְחֻמִּים וְרִיחוּחַ וְהַצְלָה וְכָל-טוֹב:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּסֵא כְבוֹדוֹ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּשִׁמְיֵם וּבְאֶרֶץ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדוֹר דּוֹרִים: הַרְחֵמֵנוּ הוּא קָרַן לְעַמּוֹ יְרִים: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִתְפָּאֵר בְּנוֹ לְנִצְחָה נְצִחִים: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִפְרָנֶסְנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבוּזֵי בְהִתֵּר וְלֹא בְּאִסוּר בְּנִחַת וְלֹא בְּצַעַר: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִתֵּן שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁלַח בְּרַכָּה רְחוּחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁבֹּר עוֹל גְּלוֹת מַהֲרָה מִעַל צְנוּאֲרָנוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יוֹלִיכֵנוּ מִהֶרָה קוֹמְמִיּוֹת בְּאֶרֶצְנוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנְּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יְדוֹ הַרְחֵבָה: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִבְרָךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשִׁמּוֹ הַגְּדוֹל כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרַכוּ אָבוֹתֵינוּ אֲבָרְחָם יַצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מַכַּל כָּל. כֵּן יִבְרָךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרַכָּה שְׁלֵמָה. וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנִאֲמַר אָמֵן: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִפְרוֹשׁ עֲלֵינוּ סִפְתָּ שְׁלוֹמוֹ:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשַׁע תּוֹרָתוֹ וְאֶהְבְּתוֹ בְּלִבֵּנוּ וְתִהְיֶה יְרָאתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבַלְתִּי נַחֲטָא. וְיִהְיֶה כָּל-מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יַחַיֵּנוּ וְיַצְלֵנוּ וְיַקְרִיבֵנוּ לְיָמֵי חַיִּים וְלְבָנֵינוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

מְגִדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכוֹ. וְעֹשֶׂה-חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד-עוֹלָם: בְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ. וְדָרְשֵׁי יְי לֹא-יַחְסְרוּ כָּל-טוֹב: נַעַר הַיִּיְתִי גַם-זְקֵנִתִי וְלֹא-רֵאִיתִי צָדִיק נֶעֱזָב. וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ-לֶחֶם: כָּל-הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלֹנֵה. וְזָרְעוֹ לְבָרְכָה: מַה שְׂאֲכַלְנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה. וּמַה שִּׁשְׁתִּינוּ יִהְיֶה לְרְפוּאָה. וּמַה שֶׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לְבָרְכָה בְּדַכְתִּיב וְיִתֵּן לְפָנֵיהֶם וְיִאֲכְלוּ וְיִוֹתִירוּ כְּדַבֵּר יְי: בְּרוּכִים אַתֶּם לֵי. עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וְאֶרֶץ: בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּי. וְהִיָּה יְי מְבֹטְחוֹ: יְי עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְי יִבְרָךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמֵנוּ:

ברכת המזון
עפ"י נוסח אשכנז

שיר המעלות, בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים. או ימלא שחוק פינו ולשונו רינה, אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה. הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים. שובה ה' את שביטנו כאפיקים בנגב. הזורעים בדמעה ברינה יקצורו. הלוח ילך וככה נושא משך הזרע, בוא יבוא ברינה, נושא אלומותיו

אם מברכים בויומן המברך אומר: רבותי נברך:
המסובים עונים: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם:
המברך אומר: ברשות מרגן ורבען ורבותי נברך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו:
המסובים עונים: ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו: ברוך הוא וברוך שמו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. הן את העולם כולו. בטובו בחן בחסד וברחמים. הוא נותן לחם לכל בשר. כי לעולם חסדו: ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו הגדול. כי הוא אל ון ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא: ברוך אתה יי. הן את הכל:
נודה לך יי אלהינו. על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה. ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים. ופדיתנו מבית עבדים. ועל ברייתך שחתמת בבשרנו. ועל תורתך שלמדתנו. ועל חקיך שהודעתנו. ועל חיים חן וחסד שחוננתנו. ועל אכילת מזון שאתה ון ומפרנס אותנו תמיד. בכל יום ובכל עת ובכל שעה:
ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך. יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד: בכתוב. ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך: ברוך אתה יי. על הארץ ועל המזון:
רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך. ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית הוד משיחך. ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו: אלהינו. אבינו. רענו זוננו פרנסנו וכלכלנו והריותנו. והרוח לנו יי אלהינו מהרה מקל צרותינו. ונא אל תצריכנו יי אלהינו לא לירי מתנת בשר ודם ולא לירי הלואתם. כי אם לירך המלאה. הפתוחה. הקדושה והרחבה. שלא נבוש ולא נבלם לעולם ועד:

בשבת:

רצה והחליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו ולנח בו באהבה במצות רצונך וברצונך הניח לנו יי אלהינו שלא תהא צרה וצוקה ביום מנוחתינו והראנו יי אלהינו בנחמת ציון צינך ובכנן ירושלים עיר קדשך. כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.

בראש חודש ובמועדים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבוא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים. לחיים ולשלום ביום – בראש חודש: ראש החודש הזה / בפסח: חג המצות הזה / בשבועות: חג השבועות הזה / בסוכות: חג הסוכות הזה / בשמיני עצרת: שמיני עצרת החג הזה / בראש השנה: הזכרון הזה.

זכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו בו לחיים טובים ובדבר ישועה ורחמים חוס וחנו עלינו והושיענו כי אליך עינינו. כי אל מלך חנו ורחום אתה.

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יי. בונה ברחמי ירושלים: אמן:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. האל. אבינו. מלכנו. אדירנו. בוראנו. גואלנו. יוצרנו. קדושנו קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך השוב והמטיב לכל. שבכל יום ויום הוא הטיב הוא מטיב הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרוח. הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה. פרנסה וכלכלה. ורחמים וחיים ושלום וכל טוב. ומכל טוב לעולם אל יחסרנו:

הרחמן הוא ימלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישמח לדור דורים. ויתפאר בנו לעד ולנצח ונצחים. ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישפר עלנו מעל צנארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו:

הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך את (אבי מורי) בעל הבית הזה ואת (אמי מורת) בעלת הבית הזה. אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם. (ואם סמוך על שלחן עצמו יאמר: הרחמן הוא יברך אותי ואת אשתי ואת זרעי ואת כל אשר לי), אותנו ואת כל אשר לנו. כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב, בכל. מכל. כל. בן יברך אותנו בלנו יחד בברכה שלמה. ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת יי. וצדקה מאלהי ישענו. ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא: מגדיל ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם: עשה שלום במרומוי הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: יראו את יי קדושו כי אין מחסור ליראיה בפירים רשו ורעבו ודורשי יי לא יחסרו כל טוב: הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו: נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מכבש לחם: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

סיפור לשבת

שבעה טעמי שבת בלחם יבש

פעם אחת ביקשו התלמידים של הבעל שם-טוב שיראה להם איש צדיק באמת הסכים הבעל שם טוב ואמר לתלמידיו: "טוב, אראה לכם את מי שאתם מבקשים לראות, בתנאי שתבוננו בו בשתיקה גמורה".

הלכו לבית הכנסת בליל שבת. הראה להם הבעל שם-טוב יהודי עני ואביון, שבגדיו בליים, עומד ומתפלל ופניו שמחות. גמר היהודי את תפילתו, יצא והלך לביתו.

הלכו הבעל שם-טוב ותלמידיו אחרי היהודי בשתיקה. נכנס היהודי לבית קטן ודל, והם התבוננו מבעד לחלונו. כשנכנס היהודי לביתו קרא בצהלה:

"שבת שלום, רעיתי, יונתי!"

ענתה האישה כנגדו:

"שבת שלום לך, בעלי מחמד לבי!"

"תני לי יונתי את היין לקידוש!"

הראתה לו האישה שתי ככרות לחם יבשות, שהיו מונחות על השולחן, מתחת למפית צחורה כשלג:

"אין לנו יין לקידוש בעלי היקר, קדש נא על הלחם..."

קידש היהודי על הלחם ואמר בפנים שוחקות:

"ועכשיו יונתי, הגישי נא לשולחן את הדגים..."

הביאה האישה קערת שעועית. נתנה מן השעועית בצלחת בעלה ובצלחת שלה. ישבו בני הזוג ואכלו, זימרו זמירות ופניהם מבריקות מתענוג.

"ועכשיו יונתי, הביאי נא לשולחן מרק צח ושקדים טעימים יצופו בתוכו!"

נתנה לו האישה עוד קצת מן השעועית ולקחה גם לה. ישבו ואכלו ופניהם זורחות מנחת. והיו זמירות השבת שלהם ממלאות את הבית הדל, פורחות ויוצאות מן החלונות החוצה ועולות לשמיים.

"ברוך השם" אמר היהודי, "שאין חסר לנו דבר: יין ודגים ומרק צח עם שקדים..."

נתנה לו האישה עוד שעועית בצלחתו ולקחה גם לה והיו השניים יושבים וסועדים את ליבם, כאילו היו להם בשר רך וטעים ושאר מיני מטעמים. ופניהם הולכות ומבהיקות יותר ויותר...

לאחר ששבעו מכל המאכלים יצאו השניים במחול ושרו זה כנגד זו:

"אשרינו, מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו..."

כשראו אותם תלמידי הבעל שם-טוב, פרצו בבכי ואמרו לרבים:

"תודה לך, רבנו, שהראת לנו אנשים עניים אלה המסתפקים במועט ושמחים בחלקם, ההופכים לחם ליין ושעועית למעדני שבת. וקול תפלתם וזמרתם מלוא כל הארץ."

(מתוך: "הבעל שם טוב בא" - לקטה וסיפרה לילדים תקוה שריג, עמ' 46-48)

קהילות ומוסדות המעוניינים בתמיכה וליווי בקידום
אחריות יהודית סביבתית מוזמנים לפנות אלינו:

www.tevaivri.org.il

052-3754506/7

info@tevaivri.org.il

אברהם יהושע השל :

היום השביעי הוא בחינת ארמון מלכים בתוך הזמן.
כל הבא לתוכו - מלך.
לא יום מסויים הוא בלוח, אלא ברוח.
אין בו שינוי במצב התודעה אלא אקלים שונה לגמרי,
דומה כאילו נשתנו פני הדברים כליל.
אנו חשים כאילו אנו שורים בתוך השבת
ולא כאילו השבת שרויה בתוכנו.

